



Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 25ης Φεβρουαρίου 2021 *

«Αίτηση αναιρέσεως – Αγωγή αποζημίωσης – Εξωσυμβατική ευθύνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Φερόμενες ως παράνομες συμπεριφορές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) – Παύση καθηκόντων μέλους της Επιτροπής – Διαδικαστικοί κανόνες διέποντες την έρευνα της OLAF – Έναρξη έρευνας – Δικαίωμα ακροάσεως – Επιτροπή εποπτείας της OLAF – Τεκμήριο αθωότητας – Εκτίμηση της προβαλλόμενης ζημίας»

Στην υπόθεση C-615/19 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 16 Αυγούστου 2019,

John Dalli, κάτοικος St. Julian's (Μάλτα), εκπροσωπούμενος από τους L. Levi και S. Rodrigues, avocats,

αναιρεσείων,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους J.-P. Kerpenne και J. Baquero Cruz,

εναγόμενη πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot, πρόεδρο τμήματος, L. Bay Larsen (εισηγητή), C. Toader, M. Safjan και N. Jääskinen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

Απόφαση

- 1 Με την αίτηση αναίρεσης, ο John Dalli ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 6ης Ιουνίου 2019, Dalli κατά Επιτροπής (T-399/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2019:384, στο εξής: ανααιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την αγωγή του με αίτημα την αποκατάσταση της ζημίας που ισχυρίστηκε ότι υπέστη λόγω των φερόμενων ως παράνομων συμπεριφορών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), οι οποίες συνδέονταν με την παύση των καθηκόντων του ως μέλους της Επιτροπής στις 16 Οκτωβρίου 2012.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός (ΕΚ) 1073/1999

- 2 Το άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) (ΕΕ 1999, L 136, σ. 1), προέβλεπε τα εξής:

«Στο πλαίσιο των θεσμικών οργάνων, οργάνων και οργανισμών που ιδρύθηκαν από τις συνθήκες ή βάσει αυτών (στο εξής καλούνται “θεσμικά όργανα, όργανα και οργανισμοί”), η Υπηρεσία διενεργεί διοικητικές έρευνες με σκοπό:

– την καταπολέμηση της απάτης, της δωροδοκίας και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

– τον εντοπισμό, προς τούτο, σοβαρών πράξεων συνδεδεμένων με την άσκηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων, που μπορεί να συνιστούν παράλειψη των υποχρεώσεων των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των Κοινοτήτων, η οποία μπορεί να επισύρει πειθαρχική ή, ενδεχομένως, ποινική δίωξη, ή παράλειψη των αναλόγων υποχρεώσεων των μελών των θεσμικών οργάνων και οργάνων, των διευθυντικών στελεχών των οργανισμών ή των μελών του προσωπικού των θεσμικών οργάνων, οργάνων και οργανισμών, που δεν υπόκεινται στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης.»
- 3 Το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού διευκρίνιζε τα εξής:

«Κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού, ως “διοικητικές έρευνες” (στο εξής καλούνται “έρευνες”) νοούνται όλοι οι έλεγχοι, εξακριβώσεις και ενέργειες που πραγματοποιούνται από τους υπαλλήλους της Υπηρεσίας κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4, προκειμένου να επιτυγχάνονται οι στόχοι που ορίζονται στο άρθρο 1 και να αποδεικνύεται, ενδεχομένως, ο παράνομος χαρακτήρας των ελεγχόμενων δραστηριοτήτων. Οι έρευνες αυτές δεν θίγουν την αρμοδιότητα των κρατών μελών όσον αφορά την ποινική δίωξη.»
- 4 Τα άρθρα 3 και 4 του εν λόγω κανονισμού καθόριζαν τους κανόνες που εφαρμόζονταν, αντιστοίχως, στις εξωτερικές και στις εσωτερικές έρευνες της OLAF.
- 5 Στο άρθρο 6 του ίδιου κανονισμού διευκρινιζόταν ότι ο διευθυντής της Υπηρεσίας διευθύνει την εκτέλεση των ερευνών.

6 Το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 1073/1999 είχε ως εξής:

«Μετά το πέρας της έρευνας που διεξήγαγε, η Υπηρεσία καταρτίζει, υπό την εποπτεία του διευθυντή, έκθεση που προσδιορίζει ιδίως τα διαπιστωθέντα περιστατικά, την ενδεχόμενη οικονομική ζημία, και τα συμπεράσματα της έρευνας, συμπεριλαμβανομένων των συστάσεων του διευθυντή της Υπηρεσίας για τη συνέχεια που θα πρέπει να δοθεί.»

7 Το άρθρο 11, παράγραφοι 1 και 6 έως 8, του κανονισμού αυτού προέβλεπε τα εξής:

«1. Η επιτροπή εποπτείας, με τον τακτικό έλεγχο που διενεργεί όσον αφορά την εκτέλεση των καθηκόντων διεξαγωγής ερευνών, ενισχύει την ανεξαρτησία της Υπηρεσίας.

Κατόπιν αιτήσεως του διευθυντή ή με δική της πρωτοβουλία, η επιτροπή εποπτείας δίνει στο διευθυντή γνώμες σχετικά με τις δραστηριότητες της Υπηρεσίας, χωρίς πάντως να αναμιγνύεται στη διεξαγωγή των τρεχουσών ερευνών.

[...]

6. Η επιτροπή εποπτείας ορίζει τον πρόεδρό της. Θεσπίζει τον εσωτερικό της κανονισμό. [...]

7. Ο διευθυντής διαβιβάζει, κάθε έτος, στην επιτροπή εποπτείας το πρόγραμμα των δραστηριοτήτων της Υπηρεσίας [...]. Ο διευθυντής ενημερώνει την επιτροπή εποπτείας σχετικά με τις περιπτώσεις στις οποίες απαιτείται η διαβίβαση πληροφοριών στις δικαστικές αρχές κράτους μέλους.

8. Η επιτροπή εποπτείας εκδίδει κάθε χρόνο τουλάχιστον μία έκθεση δραστηριοτήτων, την οποία απευθύνει στα θεσμικά όργανα. Μπορεί να υποβάλλει εκθέσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Επιτροπή και το Ελεγκτικό Συνέδριο σχετικά με τα αποτελέσματα των ερευνών που διεξήγαγε η Υπηρεσία και τη συνέχεια που δόθηκε σ' αυτές.»

Η απόφαση 1999/396/ΕΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ

8 Το άρθρο 4 της αποφάσεως 1999/396/ΕΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ της Επιτροπής, της 2ας Ιουνίου 1999, σχετικά με τους όρους και τις λεπτομέρειες των εσωτερικών ερευνών στον τομέα της καταπολέμησης της απάτης, της δωροδοκίας και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας επιζήμιας για τα συμφέροντα των Κοινοτήτων (ΕΕ 1999, L 149, σ. 57), ορίζει, στο πρώτο εδάφιο, τα εξής:

«Στην περίπτωση που αποκαλύπτεται το ενδεχόμενο προσωπικής εμπλοκής μέλους, υπαλλήλου ή μέλους του λοιπού προσωπικού της Επιτροπής, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να ενημερώνεται ταχέως, εφόσον από την ενημέρωση αυτή δεν υπάρχει κίνδυνος να θιγεί η έρευνα. Δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να εξαχθούν κατά τη λήξη της έρευνας συμπεράσματα που θα αφορούν ονομαστικά μέλος, υπάλληλο ή μέλος του λοιπού προσωπικού της Επιτροπής χωρίς να έχει δοθεί στον ενδιαφερόμενο η δυνατότητα να εκφρασθεί σχετικά με όλα τα πραγματικά περιστατικά που τον αφορούν.»

Ο εσωτερικός κανονισμός της επιτροπής εποπτείας της OLAF

- 9 Το άρθρο 13 του εσωτερικού κανονισμού της επιτροπής εποπτείας της OLAF (ΕΕ 2011, L 308, σ. 114) ορίζει στην παράγραφο 5 τα εξής:

«Οι υποθέσεις που απαιτούν τη διαβίβαση πληροφοριών στις δικαστικές αρχές κράτους μέλους εξετάζονται με βάση τις πληροφορίες που παρέχει ο γενικός διευθυντής της OLAF και σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1073/1999. Οι περαιτέρω ενέργειες πραγματοποιούνται επίσης στην ίδια βάση.

Ειδικότερα, πριν από τη διαβίβαση των πληροφοριών, η επιτροπή εποπτείας ζητά πρόσβαση στις συγκεκριμένες έρευνες ώστε να επιβεβαιώσει τη συμμόρφωσή τους όσον αφορά την τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των διαδικαστικών εγγυήσεων. Αφού η γραμματεία εξασφαλίσει την πρόσβαση στα έγγραφα εντός περιόδου που εγγυάται την εκπλήρωση του καθήκοντος αυτού, οι ορισθέντες για την εξέταση των υποθέσεων εισηγητές ετοιμάζουν την παρουσίαση των υποθέσεων στην ολομέλεια της επιτροπής εποπτείας. [...]

Η επιτροπή εποπτείας ορίζει εισηγητές προς εξέταση αυτών των ερευνών και, κατά περίπτωση, έκδοση σχετικής γνωμοδότησης.»

Ο κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) 883/2013

- 10 Ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού 1073/1999 και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 248, σ. 1), κατήργησε και αντικατέστησε τον κανονισμό 1073/1999.
- 11 Το άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού 883/2013 έχει ως εξής:

«Όταν μια έρευνα συνδυάζει εξωτερικά και εσωτερικά στοιχεία, ισχύουν τα άρθρα 3 και 4 αντιστοίχως.»

Οι οδηγίες της OLAF προς το προσωπικό της σχετικά με τις διαδικασίες έρευνας

- 12 Το άρθρο 5 των οδηγιών της OLAF προς το προσωπικό της σχετικά με τις διαδικασίες έρευνας, όπως ίσχυαν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών (στο εξής: οδηγίες της OLAF), όριζε τα εξής:

«1. Η μονάδα “Επιλογή και έλεγχος των ερευνών” μπορεί, ανά περίπτωση, να έρθει σε επαφή με την πηγή και το οικείο θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό της Ένωσης προκειμένου να λάβει διευκρινίσεις και συμπληρωματικά έγγραφα σχετικά με τις αρχικές πληροφορίες. Μπορεί επίσης να συμβουλευτεί τις βάσεις δεδομένων και τις άλλες πηγές που έχει στη διάθεσή της η OLAF. Όταν απαιτείται η συλλογή πρόσθετων πληροφοριών για τη διαδικασία επιλογής, η μονάδα “Επιλογή και έλεγχος των ερευνών” μπορεί να χρησιμοποιήσει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα μέσα:

- α) συλλογή εγγράφων και πληροφοριών·
- β) συλλογή πληροφοριών στο πλαίσιο επιχειρησιακών συνεδριάσεων·
- γ) συλλογή της καταθέσεως κάθε προσώπου που είναι σε θέση να παράσχει χρήσιμες πληροφορίες·
- δ) διεξαγωγή διερευνητικών αποστολών στα κράτη μέλη.

2. Όταν η πηγή είναι καταγγέλλων, η μονάδα “Επιλογή και έλεγχος των ερευνών” τον ενημερώνει, εντός 60 ημερών, σχετικά με την προθεσμία που απαιτείται για τη λήψη των κατάλληλων μέτρων.
3. Η γνωμοδότηση σχετικά με την έναρξη υπόθεσης έρευνας ή συντονισμού βασίζεται στο κατά πόσον οι πληροφορίες εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της OLAF για ανάληψη δράσης, είναι επαρκείς για να δικαιολογήσουν έναρξη υπόθεσης έρευνας ή συντονισμού και εμπίπτουν στις προτεραιότητες της πολιτικής ερευνών που έχουν ορισθεί από τον γενικό διευθυντή.
4. Για την εκτίμηση του κατά πόσον είναι αρμόδια η OLAF για ανάληψη δράσης, λαμβάνονται υπόψη οι σχετικοί κανονισμοί και αποφάσεις της Ένωσης, τυχόν διοργανικές συμφωνίες και άλλες νομικές πράξεις που σχετίζονται με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης και οιαδήποτε άλλων συμφερόντων της Ένωσης και οιαδήποτε άλλων συμφερόντων της Ένωσης η προστασία των οποίων εμπίπτει στην εντολή της OLAF. Για την αξιολόγηση του κατά πόσον οι πληροφορίες επαρκούν για να δικαιολογήσουν την έναρξη υπόθεσης έρευνας ή συντονισμού, λαμβάνεται υπόψη η αξιοπιστία της πηγής και των ισχυρισμών. Όλες οι πληροφορίες που συλλέγονται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επιλογής λαμβάνονται υπόψη για τη δικαιολόγηση ή μη έναρξης υπόθεσης έρευνας ή συντονισμού. Οι προτεραιότητες της πολιτικής ερευνών καθορίζουν τα κριτήρια τα οποία εφαρμόζονται προκειμένου να προσδιοριστεί αν οι πληροφορίες εμπίπτουν σε καθορισμένη προτεραιότητα έρευνας.
5. Η μονάδα “Επιλογή και έλεγχος των ερευνών” παρέχει γνωμοδότηση στον γενικό διευθυντή σχετικά με την έναρξη έρευνας ή τη θέση υπόθεσης στο αρχείο εντός δύο μηνών από την καταχώριση των εισερχόμενων πληροφοριών.»
- 13 Το άρθρο 11, παράγραφος 6, των οδηγιών της OLAF διευκρινίζει τα εξής:
- «Τα μέλη της μονάδας έρευνας διεξάγουν τις ακόλουθες ερευνητικές δραστηριότητες προσκομίζοντας έγγραφο του γενικού διευθυντή που αποδεικνύει την ταυτότητα και την ιδιότητά τους, καθώς και τις ερευνητικές δραστηριότητες που έχουν εξουσιοδοτηθεί και είναι εντεταλμένα να διενεργούν:
- α) ακρόαση των ενδιαφερόμενων·
 - β) έλεγχο των εγκαταστάσεων·
 - γ) επιτόπιους ελέγχους·
 - δ) εγκληματολογικές έρευνες·
 - ε) ελέγχους και επιθεωρήσεις που διέπονται από τομεακούς κανόνες.»
- 14 Το άρθρο 12, παράγραφος 3, των οδηγιών της OLAF όριζε τα εξής:
- «Όταν η μονάδα έρευνας προτίθεται να διεξαγάγει έρευνα που δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της έρευνας ή του φακέλου συντονισμού, υποβάλλει αίτηση στη μονάδα “Επιλογή και έλεγχος των ερευνών” προς επέκταση του πεδίου αυτού. Η μονάδα “Επιλογή και έλεγχος των ερευνών” ελέγχει την πρόταση περί επέκτασής του πεδίου εφαρμογής και υποβάλλει στον γενικό διευθυντή γνωμοδότηση, βάσει της οποίας ο γενικός διευθυντής λαμβάνει απόφαση.»

Ιστορικό της διαφοράς

- 15 Με την απόφαση 2010/80/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, της 9ης Φεβρουαρίου 2010, για τον διορισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ 2010, L 38, σ. 7), ο αναιρεσείων, John Dalli, διορίστηκε ως μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την περίοδο από 10 Φεβρουαρίου 2010 έως 31 Οκτωβρίου 2014. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής του ανέθεσε το χαρτοφυλάκιο της υγείας και της προστασίας των καταναλωτών.
- 16 Στις 25 Μαΐου 2012, αφού περιήλθε στην Επιτροπή στις 21 Μαΐου 2012 καταγγελία της εταιρίας Swedish Match (στο εξής: καταγγέλλουσα) σχετικά με τη συμπεριφορά του J. Dalli, η OLAF κίνησε έρευνα (στο εξής: έρευνα της OLAF).
- 17 Στις 16 Ιουλίου και στις 17 Σεπτεμβρίου 2012 ο J. Dalli έτυχε ακροάσεως από την OLAF.
- 18 Στις 15 Οκτωβρίου 2012 η OLAF διαβίβασε την έκθεσή της στη Γενική Γραμματεία της Επιτροπής, υπόψη του Προέδρου της Επιτροπής. Στην έκθεση αυτή είχε επισυναφθεί επιστολή υπογεγραμμένη από τον γενικό διευθυντή της OLAF (στο εξής: διευθυντής της OLAF), στην οποία συνοψίζονταν τα κύρια πορίσματα της έρευνας.
- 19 Στις 16 Οκτωβρίου 2012 ο J. Dalli συνάντησε τον Πρόεδρο της Επιτροπής. Αργότερα την ίδια ημέρα, ο Πρόεδρος της Επιτροπής ενημέρωσε τον Πρωθυπουργό της Δημοκρατίας της Μάλτας, καθώς και τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την παραίτηση του J. Dalli. Η Επιτροπή δημοσίευσε επίσης ανακοινωθέν Τύπου σχετικό με την παραίτηση αυτή.
- 20 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 24 Δεκεμβρίου 2012, ο J. Dalli άσκησε προσφυγή-αγωγή με αίτημα την ακύρωση της «προφορικής αποφάσεως της 16ης Οκτωβρίου 2012 περί παύσεως του [J. Dalli] από τα καθήκοντά του με άμεση ισχύ, την οποία έλαβε ο πρόεδρος της Επιτροπής» και την καταβολή συμβολικής αποζημιώσεως ύψους 1 ευρώ προς ικανοποίηση της ηθικής του βλάβης καθώς και την καταβολή αποζημιώσεως, εκτιμηθείσας προσωρινώς σε 1 913 396 ευρώ, προς αποκατάσταση της υλικής του ζημίας.
- 21 Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την ως άνω προσφυγή-αγωγή με την απόφαση της 12ης Μαΐου 2015, Dalli κατά Επιτροπής (T-562/12, EU:T:2015:270).
- 22 Όσον αφορά, αφενός, το αίτημα ακυρώσεως, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι ο J. Dalli υπέβαλε την παραίτησή του προφορικώς χωρίς να του έχει ζητηθεί από τον Πρόεδρο της Επιτροπής κατά το άρθρο 17, παράγραφος 6, ΣΕΕ. Δεδομένου ότι δεν αποδείχθηκε η ύπαρξη συναφούς αιτήματος του Προέδρου της Επιτροπής, το οποίο συνιστούσε την προσβαλλόμενη από τον νυν αναιρεσείοντα πράξη, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το αίτημα ακυρώσεως έπρεπε να απορριφθεί ως απαράδεκτο.
- 23 Όσον αφορά, αφετέρου, την αγωγή αποζημιώσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι, εφόσον δεν αποδείχθηκε η ύπαρξη τέτοιου αιτήματος του Προέδρου της Επιτροπής, δεν υφίστατο συναφώς παρανομία εκ μέρους του θεσμικού αυτού οργάνου. Όσον αφορά την έλλειψη συναίνεσης που προβλήθηκε επικουρικώς στο πλαίσιο του αιτήματος ακυρώσεως, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι δεν αποδείχθηκε. Εξ αυτού συνήγαγε ότι δεν αποδείχθηκαν όσα διατεινόταν ο J. Dalli περί επιλήψιμης συμπεριφοράς της Επιτροπής ή του Προέδρου της και, ως εκ τούτου, απέρριψε το αίτημα αποζημιώσεως ως αβάσιμο.
- 24 Στις 21 Ιουνίου 2015 ο J. Dalli άσκησε αναίρεση κατά της ως άνω αποφάσεως. Η εν λόγω αίτηση αναίρεσεως απορρίφθηκε με τη διάταξη της 14ης Απριλίου 2016, Dalli κατά Επιτροπής (C-394/15 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2016:262).

Η αγωγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 25 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 28 Ιουνίου 2017, ο J. Dalli άσκησε αγωγή με αίτημα να υποχρεωθεί η Επιτροπή να του καταβάλει αποζημίωση εκτιμηθείσα, προσωρινώς, σε 1 000 000 ευρώ, προς αποκατάσταση της ζημίας, ιδίως προς ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που ισχυρίστηκε ότι υπέστη λόγω των φερόμενων ως παράνομων συμπεριφορών της Επιτροπής και της OLAF, οι οποίες συνδέονταν με την παύση των καθηκόντων του ως μέλους της Επιτροπής στις 16 Οκτωβρίου 2012.
- 26 Προς στήριξη της αγωγής του, ο J. Dalli προέβαλε επτά αιτιάσεις σχετικές με την παράνομη συμπεριφορά της OLAF, οι οποίες αφορούσαν, πρώτον, τον παράνομο χαρακτήρα της απόφασης περί κινήσεως της έρευνας, δεύτερον, πλημμέλειες ως προς τον χαρακτηρισμό της έρευνας και την επέκταση του πεδίου της, τρίτον, παραβίαση των αρχών που διέπουν τη διεξαγωγή αποδείξεων, παραμόρφωση καθώς και παραποίηση αποδεικτικών στοιχείων, τέταρτον, προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, παράβαση του άρθρου 4 της απόφασης 1999/396/ΕΚ και του άρθρου 18 των οδηγιών της OLAF προς το προσωπικό της σχετικά με τις διαδικασίες έρευνας, πέμπτον, παράβαση του άρθρου 11, παράγραφος 7, του κανονισμού 1073/1999 και του άρθρου 13, παράγραφος 5, του εσωτερικού κανονισμού της επιτροπής εποπτείας της OLAF, έκτον, παραβίαση της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας, παράβαση του άρθρου 8 του κανονισμού 1073/1999, παράβαση του άρθρου 339 ΣΛΕΕ και προσβολή του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και, έβδομον, παράβαση του άρθρου 4 του ως άνω κανονισμού, του άρθρου 4 της απόφασης 1999/396 και του πρωτοκόλλου συμφωνίας σχετικά με κώδικα συμπεριφοράς για τη διασφάλιση έγκαιρης ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ OLAF και Επιτροπής όσον αφορά εσωτερικές έρευνες της OLAF εντός της Επιτροπής. Επιπλέον, ο J. Dalli προέβαλε δύο αιτιάσεις σχετικά με την παράνομη συμπεριφορά της Επιτροπής.
- 27 Με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 13 Σεπτεμβρίου 2017, η Επιτροπή προέβαλε ένσταση απαραδέκτου.
- 28 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο, αφού απέρριψε την ένσταση απαραδέκτου, απέρριψε το σύνολο των αιτιάσεων που είχε προβάλει ο J. Dalli κατά της OLAF και της Επιτροπής.
- 29 Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, ως εκ περισσού, ότι ο J. Dalli δεν απέδειξε ούτε την ύπαρξη αρκούντως άμεσης αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των προσαπτόμενων συμπεριφορών και της προβαλλόμενης ζημίας ούτε την ύπαρξη της ζημίας αυτής.
- 30 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε στο σύνολό της την ασηκθείσα από τον J. Dalli αγωγή.

Αιτήματα των διαδίκων

- 31 Με την αίτηση αναιρέσεως, ο J. Dalli ζητεί από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·
 - να διατάξει την αποκατάσταση της ζημίας, και συγκεκριμένα την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης την οποία ισχυρίζεται ότι υπέστη, η οποία αποτιμάται προσωρινώς σε 1 000 000 ευρώ·
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα και των δύο βαθμών δικαιοδοσίας.
- 32 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:
- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και

- να καταδικάσει τον J. Dalli στα δικαστικά έξοδα ενώπιον του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

- 33 Ο J. Dalli προβάλλει επτά λόγους αναιρέσεως. Οι πρώτοι έξι αφορούν την απόρριψη των έξι πρώτων αιτιάσεων που προβλήθηκαν πρωτοδίκως σχετικά με τη συμπεριφορά της OLAF. Ο έβδομος λόγος αναιρέσεως αφορά τις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με το υποστατό της προβαλλόμενης ζημίας και την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς του οργάνου αυτού και της προβαλλόμενης ζημίας.
- 34 Εισαγωγικώς, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, μολονότι δεν έκρινε σκόπιμο, για λόγους οικονομίας της δίκης, να ασκήσει αντανάιρεση, εντούτοις εκτιμά ότι η αγωγή που ασκήθηκε πρωτοδίκως έπρεπε να απορριφθεί ως απαράδεκτη και ότι το Δικαστήριο θα μπορούσε να εξετάσει αυτεπαγγέλτως την πλάνη στην οποία υπέπεσε επί του σημείου αυτού το Γενικό Δικαστήριο.
- 35 Συναφώς, στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο κρίνει σκόπιμο να αποφανθεί, καταρχάς, επί της ουσίας της υπό κρίση υποθέσεως (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 23ης Οκτωβρίου 2007, Πολωνία κατά Συμβουλίου, C-273/04, EU:C:2007:622, σκέψη 33, και της 7ης Μαρτίου 2013, Ελβετία κατά Επιτροπής, C-547/10 P, EU:C:2013:139, σκέψη 47).
- 36 Επιπλέον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι όλοι οι λόγοι αναιρέσεως που προέβαλε ο J. Dalli είναι αλυσιτελείς.

Επί του αλυσιτελούς χαρακτήρα του συνόλου των λόγων αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 37 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης θεμελιώνεται εφόσον συντρέχουν σωρευτικώς τρεις προϋποθέσεις, ήτοι ο παράνομος χαρακτήρας της προσαπτόμενης στο θεσμικό όργανο της Ένωσης συμπεριφοράς, το υποστατό της ζημίας και η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της εν λόγω συμπεριφοράς και της προβαλλόμενης ζημίας. Αν δεν πληρούται μία από τις προϋποθέσεις αυτές, το αίτημα αποζημιώσεως πρέπει να απορρίπτεται χωρίς να χρειάζεται να εξεταστούν οι δύο άλλες.
- 38 Εν προκειμένω, οι έξι πρώτοι λόγοι αναιρέσεως αφορούν την προσαπτόμενη στην OLAF συμπεριφορά, ο δε έβδομος λόγος αφορά αποκλειστικά την ύπαρξη ηθικής βλάβης. Επομένως, η Επιτροπή θεωρεί ότι ο J. Dalli δεν προβάλλει κανέναν λόγο σχετικά με την προϋπόθεση που αφορά την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς της OLAF και της προβαλλόμενης ηθικής βλάβης. Κατά την Επιτροπή, ο J. Dalli δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι ο έβδομος λόγος αναιρέσεως αφορά επίσης την αιτιώδη αυτή συνάφεια, δεδομένου ότι, στην επιχειρηματολογία που ανέπτυξε προς στήριξη του λόγου αυτού στην αίτησή του αναιρέσεως, παραπέμπει συγκεκριμένα στη σκέψη 225 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η οποία αφορά μόνον την ηθική βλάβη, και δεν αμφισβητεί το σκεπτικό σχετικά με την έλλειψη αιτιώδους συνάφειας στη σκέψη 224 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 39 Επομένως, οι λόγοι αναιρέσεως που προέβαλε ο J. Dalli δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση τη διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου ότι δεν αποδείχθηκε η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της συμπεριφοράς της OLAF και της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη ο J. Dalli. Δεδομένου ότι η διαπίστωση αυτή αρκεί για να δικαιολογήσει το διατακτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, οι ως άνω λόγοι είναι αλυσιτελείς και, ως εκ τούτου, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

40 Ο J. Dalli ζητεί την απόρριψη της επιχειρηματολογίας αυτής.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 41 Κατά πάγια νομολογία, η εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, θεμελιώνεται εφόσον συντρέχει σύνολο προϋποθέσεων σχετικά με τον παράνομο χαρακτήρα της προσαπτόμενης στο θεσμικό όργανο της Ένωσης συμπεριφοράς, το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς του οργάνου αυτού και της προβαλλόμενης ζημίας (απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2019, Ευρωπαϊκή Ένωση κατά Guardian Europe και Guardian Europe κατά Ευρωπαϊκής Ένωσης, C-447/17 P και C-479/17 P, EU:C:2019:672, σκέψη 147 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 42 Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, εφόσον δεν πληρούνται μία εξ αυτών των προϋποθέσεων, η αγωγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της χωρίς να απαιτείται να εξεταστούν οι λοιπές προϋποθέσεις της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης (απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2019, Ευρωπαϊκή Ένωση κατά Guardian Europe και Guardian Europe κατά Ευρωπαϊκής Ένωσης, C-447/17 P και C-479/17 P, EU:C:2019:672, σκέψη 148 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 43 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι οι προβληθέντες από τον J. Dalli λόγοι αφορούν τις προϋποθέσεις σχετικά με την προσαπτόμενη στην OLAF παράνομη συμπεριφορά και το υποστατό της προβαλλόμενης από τον J. Dalli ζημίας. Αντιθέτως, οι διάδικοι διαφωνούν ως προς το ζήτημα αν ο έβδομος λόγος αναιρέσεως αφορά επίσης, εν μέρει, την προϋπόθεση περί υπάρξεως αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της εν λόγω συμπεριφοράς και της ζημίας αυτής.
- 44 Συναφώς, πρώτον, από το γεγονός ότι στην επιχειρηματολογία που ανέπτυξε προς στήριξη του εβδόμου λόγου αναιρέσεως ο J. Dalli ανέφερε μόνο τη σκέψη 225 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως η Επιτροπή δεν μπορεί να συναγάγει ότι, με τον λόγο αυτό, δεν θέτει υπό αμφισβήτηση τις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς της OLAF και της προβαλλόμενης ζημίας.
- 45 Πράγματι, αφενός, διαπιστώνεται ότι, στη σκέψη 224 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο δεν προέβη σε πλήρη εξέταση της προϋποθέσεως αυτής. Στη σκέψη αυτή, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε απλώς ότι ο J. Dalli δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει την ύπαρξη της προβαλλόμενης ηθικής βλάβης και απέκλεισε την ύπαρξη συνάφειας μεταξύ της λήξεως των καθηκόντων του εντός της Επιτροπής και της εν λόγω βλάβης. Αντιθέτως, το Γενικό Δικαστήριο δεν διαπίστωσε, γενικώς, ότι ο J. Dalli δεν απέδειξε την ύπαρξη συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς της OLAF και της ηθικής αυτής βλάβης.
- 46 Αφετέρου, στη σκέψη 225 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι ο νυν αναιρεσείων δεν απέδειξε ότι «η επικρινόμενη συμπεριφορά ήταν, λόγω της σοβαρότητάς της, ικανή να του προξενήσει [...] ζημία». Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι ο J. Dalli δεν απέδειξε ούτε το υποστατό της ζημίας ούτε την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς αυτής και της ζημίας.
- 47 Εξάλλου, το συμπέρασμα ότι ο νυν αναιρεσείων δεν απέδειξε την ύπαρξη αρκούντως άμεσης αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των προσαπτόμενων συμπεριφορών και της προβαλλόμενης ζημίας περιλαμβάνεται μόνο στη σκέψη 226 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 48 Δεύτερον, με τον έβδομο λόγο αναιρέσεως, ο J. Dalli υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο μη λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης, από την οποία προκύπτει ότι όταν ένα πρόσωπο συσχετίζεται δημοσίως με επιλήψιμη συμπεριφορά ή διαδίδονται ευρέως προσβλητικές εκτιμήσεις εις βάρος του υφίσταται, λόγω της προσβολής της φήμης του, ηθική βλάβη.

- 49 Επομένως, με τον λόγο αυτόν, ο J. Dalli υποστηρίζει ότι αρκεί να διαπιστωθεί η ύπαρξη τέτοιων συμπεριφορών εκ μέρους των θεσμικών οργάνων για να αποδειχθεί τόσο η ύπαρξη ζημίας όσο και η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της εν λόγω συμπεριφοράς και της ζημίας αυτής.
- 50 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι, με τον έβδομο λόγο αναιρέσεως, ο J. Dalli αμφισβητεί τη διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου ότι δεν αποδείχθηκε η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της συμπεριφοράς της OLAF και της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη ο αναιρεσείων. Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της Επιτροπής για τον αλυσιτελή χαρακτήρα του συνόλου των λόγων που προέβαλε ο J. Dalli προς στήριξη της αιτήσεώς του αναιρέσεως.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά την απόφαση περί κινήσεως της έρευνας

Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 51 Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, ο J. Dalli υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στις σκέψεις 56 έως 58 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ούτε το άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 1073/1999 ούτε το άρθρο 5 των οδηγιών της OLAF συνιστούν κανόνες του δικαίου της Ένωσης που απονέμουν δικαιώματα σε ιδιώτες.
- 52 Η πρώτη από τις διατάξεις αυτές θεσπίζει κατά τρόπο σαφή και συγκεκριμένο υποχρέωση της OLAF να κινήσει έρευνα μόνον εφόσον υπάρχουν «αρκούντως σοβαρές υπόνοιες» και «σοβαρές πράξεις». Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε, με τις αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 2003, Επιτροπή κατά EKT (C-11/00, EU:C:2003:395), και της 10ης Ιουλίου 2003, Επιτροπή κατά ΕΤΕπ (C-15/00, EU:C:2003:396), την ύπαρξη τέτοιας υποχρεώσεως, η οποία προστατεύει τα πρόσωπα τα οποία ενδέχεται να αφορά έρευνα της OLAF.
- 53 Η δεύτερη από τις εν λόγω διατάξεις εξαρτά την κίνηση έρευνας της OLAF από σειρά σαφών και συγκεκριμένων προϋποθέσεων. Εφόσον η διάταξη αυτή παράγει αποτελέσματα έναντι τρίτων, η ιδιότητά της ως κανόνα γενικής ή εσωτερικής φύσεως δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να απονέμει δικαιώματα στους ιδιώτες.
- 54 Η Επιτροπή ζητεί να απορριφθεί το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως ως αβάσιμο ή, εν πάση περιπτώσει, ως αλυσιτελές.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 55 Υπενθυμίζεται ότι μία από τις προϋποθέσεις υπάρξεως εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης βάσει του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, συνίσταται στην απόδειξη κατάφωρης παραβάσεως κανόνα δικαίου που αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες (απόφαση της 30ής Μαΐου 2017, Safa Nicu Serapan κατά Συμβουλίου, C-45/15 P, EU:C:2017:402, σκέψη 29 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 56 Συναφώς, επισημαίνεται, πρώτον, ότι, στη σκέψη 56 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 1073/1999 δεν μπορεί να θεωρηθεί ως τέτοιος κανόνας δικαίου, καθόσον περιορίζεται στον προσδιορισμό των σκοπών και των καθηκόντων της OLAF στο πλαίσιο διοικητικών ερευνών.

- 57 Το επιχείρημα που προέβαλε ο J. Dalli ότι η εκτίμηση αυτή ενέχει πλάνη περί το δίκαιο διότι δεν λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι η διάταξη αυτή εξαρτά την κίνηση έρευνας της OLAF από τη συνδρομή δύο προϋποθέσεων, ήτοι την ύπαρξη «αρκούντως σοβαρών υπονοιών» και «σοβαρών πράξεων», δεν μπορεί να γίνει δεκτό.
- 58 Συγκεκριμένα, αφενός, η εν λόγω διάταξη διευκρινίζει ότι η OLAF διενεργεί διοικητικές έρευνες «με σκοπό» τον «εντοπισμό [...]σοβαρών πράξεων» που μπορούν να επισύρουν δίωξη. Επομένως, δεδομένου ότι, κατά την ίδια διάταξη, η έρευνα της OLAF έχει ως αντικείμενο τον εντοπισμό σοβαρών πράξεων, η ύπαρξη τέτοιων πράξεων δεν μπορεί να θεωρηθεί ως προϋπόθεση από την οποία εξαρτάται η κίνηση τέτοιας έρευνας.
- 59 Αφετέρου, μολονότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει πράγματι ότι η έναρξη έρευνας της OLAF χωρεί μόνον όταν υπάρχουν αρκούντως σοβαρές υπόνοιες σχετικά με περιπτώσεις απάτης ή διαφθοράς ή άλλων παρανόμων δραστηριοτήτων που μπορούν να βλάψουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης (πρβλ. αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 2003, Επιτροπή κατά EKT, C-11/00, EU:C:2003:395, σκέψη 141, και της 10ης Ιουλίου 2003, Επιτροπή κατά ΕΤΕπ, C-15/00, EU:C:2003:396, σκέψη 164), η προϋπόθεση αυτή δεν προκύπτει, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 50 των προτάσεών του, από το άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 1073/1999, το οποίο εξάλλου δεν αναφέρει την έννοια των «αρκούντως σοβαρών υπονοιών».
- 60 Δεύτερον, στη σκέψη 57 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 5 των οδηγιών της OLAF δεν συνιστά κανόνα δικαίου που αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες, στηριζόμενο στον χαρακτηρισμό των οδηγιών αυτών ως «εσωτερικών κανόνων» καθώς και στο γεγονός ότι το άρθρο αυτό περιγράφει τη διαδικασία επιλογής που έχει θεσπισθεί εντός της OLAF προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι έρευνές της διεξάγονται κατά τρόπο λογικό και συνεκτικό.
- 61 Επομένως, η εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη αυτή δεν στηρίζεται αποκλειστικά στον χαρακτηρισμό του εν λόγω άρθρου ως «εσωτερικού κανόνα», αλλά και στο περιεχόμενό του.
- 62 Εν προκειμένω, από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 5 των οδηγιών της OLAF προκύπτει ότι σκοπός του άρθρου αυτού είναι να καθορίσει τις προϋποθέσεις για την έκδοση γνωμοδοτήσεως προς τον διευθυντή της OLAF στο πλαίσιο διαδικασίας επιλογής και απαριθμεί τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εν λόγω διαδικασία, χωρίς να καθορίζει προϋποθέσεις για την έναρξη έρευνας από την OLAF.
- 63 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο J. Dalli δεν μπορεί βασίμως να υποστηρίξει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι το άρθρο αυτό δεν συνιστά κανόνα δικαίου που αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες.
- 64 Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 65 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, ο J. Dalli υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο κακώς έκρινε ότι δεν είχε παραβιαστεί το καθήκον επιμέλειας.
- 66 Πρώτον, στη σκέψη 68 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά, καθόσον δεν διευκρίνισε ότι η «πολύ σύντομη προθεσμία» ή η «σύντομη προθεσμία» μεταξύ της διαβίβασης των πληροφοριών που περιέχονται στην καταγγελία και της αποφάσεως περί κινήσεως της έρευνας δεν αντιστοιχούσε σε μία ημέρα, αλλά σε λίγες ώρες.

- 67 Δεύτερον, αντιθέτως προς όσα προκύπτουν από τη σκέψη 68 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, από τη γνωμοδότηση της μονάδας «Επιλογή και έλεγχος των ερευνών» δεν μπορεί να συναχθεί ότι η μονάδα αυτή πραγματοποίησε έρευνες σχετικά με την καταγγέλλουσα και δύο άλλους εμπλεκόμενους, καθόσον η επιτροπή εποπτείας της OLAF (στο εξής: επιτροπή εποπτείας) ανέφερε ότι δεν εντόπισε κανένα στοιχείο που να επιβεβαιώνει τη διενέργεια άλλων ελέγχων πέραν του ελέγχου της OLAF που αφορά την ύπαρξη των προσώπων και εταιριών των οποίων οι επωνυμίες περιλαμβάνονταν στην καταγγελία. Επομένως, η OLAF δεν προέβη στην ενδελεχή εξέταση στην οποία όφειλε να προβεί.
- 68 Τρίτον, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένη, καθόσον δεν εκθέτει τους λόγους για τους οποίους δεν ελήφθη υπόψη η γνώμη της επιτροπής εποπτείας.
- 69 Τέταρτον, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι η OLAF είχε προβεί σε επαρκή εξέταση όσων περιλαμβάνονταν στην καταγγελία κατά του J. Dalli πριν αποφασίσει να κινήσει σχετική έρευνα.
- 70 Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δεν εξέθεσε επαρκώς τα πραγματικά στοιχεία που επικαλέστηκε ο J. Dalli και τον λόγο για τον οποίο τα στοιχεία αυτά δεν μπορούσαν να εκτιμηθούν πριν από την έναρξη της έρευνας, ενώ θα μπορούσαν ιδίως να διενεργηθούν έλεγχοι όσον αφορά τη θέση που είχε διατυπώσει η καταγγέλλουσα στους φακέλους των οποίων είχε επιληφθεί ο J. Dalli και τις σχέσεις της καταγγέλλουσας με την Επιτροπή.
- 71 Επιπλέον, είναι εσφαλμένη η εκτίμηση που διατυπώνει το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 73 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η OLAF μπορεί να κινήσει έρευνα στηριζόμενη σε πληροφορίες που περιέχονται σε καταγγελία, όταν οι εν λόγω πληροφορίες είναι ακριβείς και εμπειριστατωμένες, χωρίς να προβεί στους αναγκαίους ελέγχους για την εκτίμηση της αξιοπιστίας τους. Ομοίως, στη σκέψη 74 της αποφάσεως αυτής, το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να κρίνει ότι η OLAF ήταν υποχρεωμένη να διασφαλίσει ότι δεν συνέτρεχε σύγκρουση συμφερόντων, έστω και αν μια τέτοια σύγκρουση δεν προέκυπτε προδήλως από τις ληφθείσες πληροφορίες.
- 72 Η Επιτροπή ζητεί να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως ως εν μέρει απαράδεκτο και εν μέρει αβάσιμο.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 73 Πρώτον, όσον αφορά τον ισχυρισμό του J. Dalli ότι στη σκέψη 68 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 256, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αίτηση αναιρέσεως περιορίζεται σε νομικά ζητήματα. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να προβαίνει στη διαπίστωση και εκτίμηση των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών και να εκτιμά τα αποδεικτικά στοιχεία. Επομένως, η εκτίμηση των εν λόγω πραγματικών περιστατικών και αποδεικτικών στοιχείων δεν αποτελεί νομικό ζήτημα υποκείμενο, ως εκ της φύσεώς του, στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου, εκτός αν συντρέχει περίπτωση παραμορφώσεώς τους (απόφαση της 28ης Μαΐου 2020, *Asociación de fabricantes de morcilla de Burgos κατά Επιτροπής*, C-309/19 P, EU:C:2020:401, σκέψη 10 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 74 Στη σκέψη 68 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο δεν μνημόνευσε επακριβώς το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της λήψεως των πληροφοριών της Επιτροπής και της έναρξεως της έρευνας της OLAF.
- 75 Εντούτοις, δεδομένου ότι οι εφαρμοστέοι κανόνες δεν τάσσουν συναφώς αποκλειστική προθεσμία, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν ανέφερε το ακριβές χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ των δύο αυτών γεγονότων.

- 76 Όσον αφορά τις εκφράσεις «πολύ σύντομη προθεσμία» και «σύντομη προθεσμία» που χρησιμοποιεί το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη αυτή, οι εκφράσεις αυτές ουδόλως είναι ασυμβίβαστες με την προθεσμία ορισμένων ωρών την οποία αναφέρει ο J. Dalli. Επομένως, χωρίς να είναι αναγκαίο να αποφανθεί το Γενικό Δικαστήριο επί της διάρκειας της επίμαχης προθεσμίας, διαπιστώνεται ότι η χρήση των εκφράσεων αυτών δεν συνιστά παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών.
- 77 Δεύτερον, διατεινόμενος ότι το Γενικό Δικαστήριο κακώς συνήγαγε από τη γνωμοδότηση της μονάδας «Επιλογή και έλεγχος των ερευνών» ότι η OLAF είχε προβεί σε έρευνες σχετικά με την καταγγέλλουσα και δύο εκ των εμπλεκόμενων, ο J. Dalli αμφισβητεί τις εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτιμήσεις των πραγματικών περιστατικών στη σκέψη 68 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 78 Δεδομένου ότι με τα ως άνω επιχειρήματα δεν προβάλλεται παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών που οδήγησαν στις εκτιμήσεις αυτές, πρέπει, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στη σκέψη 73 της παρούσας αποφάσεως, να απορριφθούν ως απαράδεκτα. Εν πάση περιπτώσει, στο μέτρο που τα εν λόγω επιχειρήματα έχουν την έννοια ότι με αυτά προβάλλεται παραμόρφωση της γνωμοδοτήσεως της επιτροπής εποπτείας, επισημαίνεται ότι τα αποσπάσματα της ως άνω γνωμοδοτήσεως που παρατίθενται στην αίτηση αναιρέσεως δεν ανατρέπουν τις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 68 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 79 Τρίτον, όσον αφορά τη φερόμενη έλλειψη αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει το Γενικό Δικαστήριο δεν του επιβάλλει να παραθέτει σκεπτικό το οποίο να ακολουθεί αναλυτικά και έναν προς έναν όλους τους λόγους που προβάλλουν οι διάδικοι, η δε αιτιολογία του Γενικού Δικαστηρίου μπορεί, επομένως, να συνάγεται εμμέσως, υπό την προϋπόθεση ότι παρέχει τη δυνατότητα στους μεν ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους για τους οποίους το Γενικό Δικαστήριο δεν δέχτηκε τα επιχειρήματά τους, στο δε Δικαστήριο να διαθέτει επαρκή στοιχεία ώστε να ασκήσει τον έλεγχό του (απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, CSUE κατά ΚΕ, C-14/19 P, EU:C:2020:492, σκέψη 96 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 80 Εν προκειμένω, στη σκέψη 68 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο ανέφερε τα στοιχεία βάσει των οποίων έκρινε ότι η OLAF είχε προβεί σε έρευνες σχετικά με την καταγγέλλουσα και δύο εκ των εμπλεκόμενων. Επιπλέον, στις σκέψεις 69 έως 74 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους έκρινε ότι η OLAF δεν ήταν υποχρεωμένη να προβεί σε συμπληρωματικούς ελέγχους πριν κινήσει την έρευνά της.
- 81 Η αιτιολογία αυτή αρκεί για να παράσχει στον J. Dalli τη δυνατότητα να κατανοήσει τους λόγους για τους οποίους η επιχειρηματολογία του απορρίφθηκε και στο Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του, χωρίς να είναι αναγκαίο το Γενικό Δικαστήριο να λάβει ειδικώς θέση επί της γνωμοδοτήσεως της επιτροπής εποπτείας.
- 82 Τέταρτον, όσον αφορά την πλάνη περί το δίκαιο στην οποία φέρεται ότι υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο σχετικά με την εξέταση από την OLAF των διαβιβασθεισών πληροφοριών, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 59 της παρούσας αποφάσεως, έρευνα της OLAF μπορεί να κινηθεί μόνον όταν υφίστανται αρκούντως σοβαρές υπόνοιες σχετικά με πράξεις απάτης ή δωροδοκίας ή με άλλες παράνομες δραστηριότητες δυνάμενες να θίξουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης.
- 83 Από την προϋπόθεση αυτή προκύπτει ότι απλώς και μόνον η διαβίβαση καταγγελίας στην OLAF δεν μπορεί να δικαιολογήσει την κίνηση έρευνας αν η OLAF δεν έχει προβεί σε μια πρώτη εκτίμηση του περιεχομένου της καταγγελίας αυτής.
- 84 Εντούτοις, όπως προκύπτει από τη σκέψη 58 της παρούσας αποφάσεως, η OLAF δεν υποχρεούται να προβεί σε εξακριβώσεις προκειμένου να εκτιμήσει πλήρως το βάσιμο του περιεχομένου καταγγελίας πριν από την έναρξη έρευνας, δεδομένου ότι από το άρθρο 2 του κανονισμού 1073/1999 προκύπτει

ότι αντικείμενο της έρευνας είναι ακριβώς να αποδειχθεί ενδεχομένως ο παράνομος χαρακτήρας των ελεγχόμενων δραστηριοτήτων. Κατ' εφαρμογήν των άρθρων 3 και 4 του κανονισμού αυτού, η OLAF δεν διαθέτει εξάλλου τα μέσα έρευνας για να διεξαγάγει επιτυχώς τον έλεγχο αυτό παρά μόνο μετά την έναρξη της έρευνας.

- 85 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στις σκέψεις 70 και 71 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η OLAF όφειλε να προβεί, πριν από την έναρξη έρευνας, σε εμπειριστατωμένη αξιολόγηση των ληφθεισών πληροφοριών, αλλά όφειλε, αντιθέτως, να εξετάσει με επιμέλεια και αμεροληψία το σύνολο των επίμαχων στοιχείων και, ειδικότερα, την αξιοπιστία της πηγής καθώς και την πειστικότητα όσων καταγγέλλονταν, προκειμένου να κρίνει αν οι πληροφορίες αυτές ήταν επαρκείς για να δικαιολογήσουν την έναρξη της εν λόγω έρευνας.
- 86 Το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε, στη σκέψη 73 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο ακριβής και εμπειριστατωμένος χαρακτήρας των πληροφοριών που έλαβε η OLAF ήταν ικανός να αποδείξει επαρκώς, *prima facie*, την αξιοπιστία των πληροφοριών αυτών. Ομοίως, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε, στη σκέψη 74 της εν λόγω αποφάσεως, ότι η OLAF δεν ήταν υποχρεωμένη να διεξαγάγει έρευνες προκειμένου να εξακριβώσει την αξιοπιστία της πηγής των εν λόγω πληροφοριών εφόσον στον φάκελο δεν υπήρχαν στοιχεία από τα οποία προέκυπτε προδήλως η ύπαρξη χειραγωγήσεως ή συγκρούσεως συμφερόντων.
- 87 Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 72 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η OLAF δεν όφειλε να λάβει θέση, πριν από την έναρξη της έρευνας, επί των στοιχείων που επικαλέστηκε ο J. Dalli με το δικόγραφο της αγωγής του, σχετικά με τη θέση που είχε διατυπώσει η καταγγέλλουσα στους φακέλους των οποίων είχε επιληφθεί ο J. Dalli και τις υποτιθέμενες σχέσεις της καταγγέλλουσας με την Επιτροπή.
- 88 Κατά συνέπεια, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει απαράδεκτο και εν μέρει αβάσιμο. Επομένως, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά την επέκταση του πεδίου της έρευνας

Επί του πρώτου σκέλους του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 89 Με το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, ο J. Dalli υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στις σκέψεις 84 έως 89 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά παράβαση του κανονισμού 1073/1999, ότι μια εσωτερική έρευνα της OLAF μπορούσε να επεκταθεί ώστε να περιλαμβάνει στοιχεία αφορώντα εξωτερική έρευνα της υπηρεσίας αυτής. Υποστηρίζει ότι, μολονότι ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε ρητώς στο άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού 883/2013, ο οποίος κατήργησε τον κανονισμό 1073/1999, τη δυνατότητα συνδυασμού των πτυχών μιας εξωτερικής και μιας εσωτερικής έρευνας σε μία μόνον έρευνα, ο κανονισμός 1073/1999 δεν επέτρεπε τη δυνατότητα αυτή και απαιτούσε, στην περίπτωση αυτή, την κίνηση δύο χωριστών ερευνών.
- 90 Η Επιτροπή ζητεί να απορριφθεί το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως ως αβάσιμο ή, εν πάση περιπτώσει, ως αλυσιτελές.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 91 Ο κανονισμός 1073/1999 διακρίνει μεταξύ των εξωτερικών ερευνών που πραγματοποιούνται επιτόπου στα κράτη μέλη και στις τρίτες χώρες και των εσωτερικών ερευνών που πραγματοποιούνται στο εσωτερικό των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης. Τα δύο αυτά είδη ερευνών διέπονται, αντιστοίχως, από τα άρθρα 3 και 4 του εν λόγω κανονισμού.
- 92 Προκειμένου να αποφανθεί επί του επιχειρήματος του J. Dalli που αφορά την παράτυπη επέκταση του πεδίου της έρευνας της OLAF, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, στη σκέψη 84 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, ότι ο κανονισμός 1073/1999 δεν περιείχε καμία διάταξη σχετικά με «τη δυνατότητα επεκτάσεως του πεδίου εσωτερικής έρευνας στο πεδίο εξωτερικής έρευνας και αντιστρόφως». Προσέθεσε, στη σκέψη 86 της απόφασης αυτής, ότι θα ήταν αντίθετο προς τους σκοπούς της OLAF καθώς και προς την ανεξαρτησία της να μην παρέχεται στον διευθυντή της OLAF η εξουσία να προβεί σε μια τέτοια επέκταση. Υπογράμμισε επίσης, στη σκέψη 87 της εν λόγω απόφασης, ότι η δυνατότητα της επεκτάσεως αυτής προβλεπόταν ρητώς στο άρθρο 12, παράγραφος 3, των οδηγιών της OLAF.
- 93 Συναφώς, επισημαίνεται, καταρχάς, ότι το σκεπτικό του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με την ανάλυση του γράμματος των διατάξεων του κανονισμού 1073/1999 δεν ενέχει κανένα σφάλμα.
- 94 Στη συνέχεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ερμηνεία των διατάξεων αυτών υπό το πρίσμα των σκοπών της OLAF, την οποία δέχθηκε το Γενικό Δικαστήριο, είναι ικανή να ευνοήσει την αποτελεσματικότητα της δράσεως της OLAF, δεδομένου ότι της παρέχει τη δυνατότητα να ασκεί, στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας, δραστηριότητες έρευνας τόσο στο εσωτερικό των θεσμικών οργάνων, των οργάνων και των οργανισμών της Ένωσης όσο και εκτός αυτών, προκειμένου να συγκεντρώσει όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που καθιστούν δυνατή την εκτίμηση της νομιμότητας των συμπεριφορών που υπόκεινται στον έλεγχο της OLAF.
- 95 Τέλος, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η σώρευση δραστηριοτήτων που αφορούν εξωτερική έρευνα και εσωτερική έρευνα στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας είναι ικανή να στερήσει από τους ενδιαφερομένους διαδικαστικές εγγυήσεις ή, γενικότερα, να εμποδίσει την εφαρμογή των κανόνων που διέπουν τη δράση της OLAF σε καθεμία από τις δραστηριότητες αυτές.
- 96 Κατά συνέπεια, από το γεγονός ότι ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε ρητώς, στο άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού 883/2013, ότι μια έρευνα της OLAF μπορεί να συνδυάσει εξωτερικά και εσωτερικά στοιχεία δεν προκύπτει ότι ο κανονισμός 1073/1999 απέκλειε τη δυνατότητα αυτή. Αντιθέτως, λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων στην παρούσα απόφαση, διαπιστώνεται ότι το εν λόγω άρθρο 7, παράγραφος 4, εκθέτει απλώς με μεγαλύτερη σαφήνεια τις αρχές που είχαν ήδη εφαρμογή βάσει του κανονισμού 1073/1999 και ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι «οι επεκτάσεις του πεδίου μιας έρευνας [δεν ήταν], αυτές καθεαυτές, παράνομες».
- 97 Συνεπώς, το πρώτο σκέλος του δεύτερου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Επί του δεύτερου σκέλους του δεύτερου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 98 Με το δεύτερο σκέλος του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, ο J. Dalli υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε το περιεχόμενο του δικογράφου της αγωγής, επισημαίνοντας, στη σκέψη 80 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, ότι ο J. Dalli δεν είχε προσδιορίσει με ακρίβεια στο εν λόγω

δικόγραφο τον απονέμοντα δικαιώματα σε ιδιώτες κανόνα τον οποίο, εν προκειμένω, παραβίασε η OLAF. Συγκεκριμένα, από τη διατύπωση των σημείων 92 έως 96 του ως άνω δικογράφου προκύπτει σαφώς ότι επρόκειτο για τα άρθρα 3 και 4 του κανονισμού 1073/1999.

99 Η Επιτροπή ζητεί να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως ως αβάσιμο.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 100 Από την εξέταση του πρώτου σκέλους του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως, η οποία πραγματοποιήθηκε στις σκέψεις 91 έως 97 της παρούσας αποφάσεως, προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε, στις σκέψεις 84 έως 89 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 1073/1999, η OLAF μπορούσε νομίμως να επεκτείνει το πεδίο μιας εσωτερικής έρευνας προκειμένου να συμπεριλάβει στοιχεία αφορώντα εξωτερική έρευνα.
- 101 Επιπλέον, ο J. Dalli δεν αμφισβήτησε ούτε την εξέταση της διαδικασίας που ακολούθησε η OLAF για την επέκταση του πεδίου της έρευνάς της, εξέταση η οποία πραγματοποιήθηκε στις σκέψεις 91 και 92 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ούτε το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 93 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά το οποίο ο J. Dalli δεν απέδειξε ότι οι επεκτάσεις του πεδίου της έρευνας της OLAF ήταν παράτυπες.
- 102 Κατά συνέπεια, ακόμη και αν υποθεθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε, όπως υποστηρίζει ο J. Dalli, το περιεχόμενο του δικογράφου της αγωγής, κρίνοντας, στη σκέψη 80 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το εν λόγω δικόγραφο δεν προσδιόριζε επακριβώς τον απονέμοντα δικαιώματα σε ιδιώτες κανόνα τον οποίο παραβίασε η OLAF, το σφάλμα αυτό δεν μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση την απόρριψη της δεύτερης αιτιάσεως που προέβαλε πρωτοδίκως ο J. Dalli, με την οποία προβάλλονταν πλημμέλειες όσον αφορά τον χαρακτηρισμό της έρευνας και την επέκταση του πεδίου της.
- 103 Συναφώς, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι οι αιτιάσεις που στρέφονται κατά επάλληλης αιτιολογίας περιλαμβανόμενης σε απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου δεν επισύρουν την αναίρεση της αποφάσεως αυτής και είναι, ως εκ τούτου, αλυσιτελείς (απόφαση της 18ης Ιουνίου 2020, *Dougan κατά EUIPO*, C-142/19 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2020:487, σκέψη 92 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 104 Επομένως, το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελές και ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων

Επί του πρώτου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 105 Με το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως, ο J. Dalli υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εξέταση της τρίτης αιτιάσεως που προβλήθηκε πρωτοδίκως σχετικά με τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων από την OLAF.
- 106 Πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 103 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο διευθυντής της OLAF έχει δυνατότητα άμεσης συμμετοχής στην έρευνα, ενώ, αφενός, το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 1073/1999 προβλέπει ότι σ'

αυτόν εναπόκειται μόνο να διευθύνει τις έρευνες και, αφετέρου, η άμεση αυτή συμμετοχή θίγει την αντικειμενική αμεροληψία του, κατά παράβαση του άρθρου 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

- 107 Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε, στη σκέψη 105 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η συμμετοχή εκπροσώπων εθνικής αρχής στην έρευνα δεν θίγει την αντικειμενική αμεροληψία της OLAF, παρά το γεγονός ότι ένας από τους ως άνω εκπροσώπους ήταν επίσης μέλος της επιτροπής εποπτείας. Το γεγονός ότι η συμμετοχή αυτή έγινε δεκτή από το πρόσωπο το οποίο αφορά η επίμαχη δραστηριότητα έρευνας και ότι δεν αποδείχθηκε ότι η εν λόγω συμμετοχή είχε συνέπειες στη διεξαγωγή της έρευνας δεν αρκεί για να διασφαλιστεί η αμεροληψία της OLAF.
- 108 Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 119 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η επέμβαση στην ιδιωτική ζωή λόγω της συλλογής, αποθηκεύσεως και χρήσης τηλεφωνικής συνομιλίας μπορεί να δικαιολογηθεί από τη μη αμφισβήτηση της νομιμότητας της επεμβάσεως αυτής εκ μέρους των αρχών της Μάλτας και από την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας.
- 109 Τέταρτον, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε, στη σκέψη 124 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν συντρέχει λόγος να αποφανθεί επί του παράνομου ή μη χαρακτήρα της καταγραφής τηλεφωνικής συνομιλίας για τον λόγο ότι ο J. Dalli δεν μετείχε στη συνομιλία αυτή.
- 110 Η Επιτροπή ζητεί να απορριφθεί το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναίρεσεως ως αβάσιμο και, εν πάση περιπτώσει, ως εν μέρει αλυσιτελές.

– *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

- 111 Πρώτον, όσον αφορά την πλάνη περί το δίκαιο στην οποία φέρεται να υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο αποφαινόμενο επί της συμμετοχής του διευθυντή της OLAF στην έρευνα, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 41, παράγραφος 1, του Χάρτη ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αμερόληπτη εξέταση των υποθέσεών του από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης.
- 112 Επομένως, τα ως άνω θεσμικά και λοιπά όργανα και οι οργανισμοί οφείλουν να συμμορφώνονται προς την επιταγή της αμεροληψίας, ως προς αμφότερες τις πτυχές της, οι οποίες είναι, αφενός, η υποκειμενική αμεροληψία, κατά την οποία κανένα μέλος του οικείου θεσμικού οργάνου δεν πρέπει να εκδηλώνει μεροληψία ή προσωπικές προκαταλήψεις, και, αφετέρου, η αντικειμενική αμεροληψία, κατά την οποία το θεσμικό αυτό όργανο πρέπει να παρέχει επαρκή εγγύα για τον αποκλεισμό κάθε εύλογης αμφιβολίας σχετικά με ενδεχόμενη προκατάληψη (πρβλ. αποφάσεις της 20ής Δεκεμβρίου 2017, Ισπανία κατά Συμβουλίου, C-521/15, EU:C:2017:982, σκέψη 91, και της 27ης Μαρτίου 2019, August Wolff και Remedía κατά Επιτροπής, C-680/16 P, EU:C:2019:257, σκέψη 27).
- 113 Ο ρόλος του διευθυντή της OLAF στη διεξαγωγή έρευνας ορίζεται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 1073/1999, το οποίο προβλέπει, όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 103 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο διευθυντής της OLAF διευθύνει την εκτέλεση των ερευνών.
- 114 Μολονότι η αποτελεσματική άσκηση του καθήκοντος αυτού δεν ρυθμίζεται συγκεκριμένα από τον ως άνω κανονισμό, από τη φύση των δραστηριοτήτων της OLAF προκύπτει ότι η άσκηση αυτή συνεπάγεται κατ' ανάγκην ότι ο διευθυντής της OLAF δύναται να απευθύνει οδηγίες στους υπαλλήλους της αρμόδιας για την έρευνα διοικητικής μονάδας, προκειμένου να κατευθύνει την ερευνητική τους εργασία, και να διατάσσει, ενδεχομένως, την πραγματοποίηση ορισμένων δραστηριοτήτων έρευνας.

- 115 Εξάλλου, από το άρθρο 11, παράγραφος 6, των οδηγιών της OLAF προκύπτει ότι ορισμένες δραστηριότητες έρευνας που απαριθμούνται στη διάταξη αυτή μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνον κατόπιν προσκομίσεως εγγράφου του διευθυντή της OLAF το οποίο να πιστοποιεί, μεταξύ άλλων, τη δραστηριότητα έρευνας που επιτρέπεται να πραγματοποιούν οι υπάλληλοι της OLAF. Τούτο ισχύει, ειδικότερα, για την εξέταση των οικείων προσώπων ή μαρτύρων, καθώς και για την επιθεώρηση των εγκαταστάσεων και τους επιτόπιους ελέγχους.
- 116 Επομένως, ο διευθυντής της OLAF καλείται να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στη διεξαγωγή των ερευνών, όπως προκύπτει επίσης από το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 1073/1999, το οποίο προβλέπει ότι η έκθεση έρευνας καταρτίζεται υπό την εποπτεία του.
- 117 Ο J. Dalli όμως δεν απέδειξε ότι η άμεση συμμετοχή του διευθυντή της OLAF σε ορισμένες δραστηριότητες έρευνας, η οποία μπορεί να συσχετιστεί με τις διατάξεις που του αναθέτουν τον ενεργό αυτό ρόλο, είναι ικανή να θίξει την αντικειμενική αμεροληψία του. Επιπλέον, δεν αμφισβήτησε το κύρος των διατάξεων αυτών.
- 118 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ο J. Dalli απέδειξε ότι ενέχει πλάνη περί το δίκαιο η εκτίμηση στην οποία κατέληξε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 103 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η άμεση αυτή συμμετοχή δεν θίγει την αμεροληψία της έρευνας.
- 119 Δεύτερον, όσον αφορά τη συμμετοχή στην ακρόαση του Z., εκπροσώπου εθνικής αρχής, ο οποίος ήταν επίσης μέλος της επιτροπής εποπτείας, επισημαίνεται ότι το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 1073/1999 προβλέπει ότι η επιτροπή αυτή, μέσω του τακτικού ελέγχου που ασκεί επί της εκτελέσεως των καθηκόντων έρευνας, ενισχύει την ανεξαρτησία της OLAF. Στο πλαίσιο των καθηκόντων αυτών, η ως άνω επιτροπή μπορεί, μεταξύ άλλων, να δίνει γνώμες στον διευθυντή της OLAF σχετικά με τις δραστηριότητες της OLAF.
- 120 Επομένως, από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι τα μέλη της εν λόγω επιτροπής καλούνται να ασκήσουν καθήκοντα ελέγχου των ερευνών που διεξάγει η OLAF.
- 121 Λαμβανομένου υπόψη του ρόλου που έχει ανατεθεί στην επιτροπή εποπτείας, το γεγονός ότι ένα από τα μέλη της έλαβε άμεσα μέρος στη διενέργεια έρευνας της OLAF μπορεί ασφαλώς να δημιουργήσει εύλογη αμφιβολία ως προς την εκ μέρους του ύπαρξη ενδεχόμενης θετικής ή αρνητικής προκαταλήψεως κατά την άσκηση των ελεγκτικών του καθηκόντων εντός της επιτροπής αυτής όσον αφορά τις συνθήκες υλοποιήσεως της επίμαχης δραστηριότητας έρευνας.
- 122 Εντούτοις, μολονότι η αντικειμενική αμεροληψία μέλους της επιτροπής εποπτείας θα μπορούσε επομένως να αμφισβητηθεί κατά την άσκηση των καθηκόντων ελέγχου που ασκεί υπό την ιδιότητα αυτή, το γεγονός ότι το πρόσωπο αυτό μπορεί να κληθεί μεταγενέστερα να ασκήσει έναν τέτοιο έλεγχο δεν μπορεί, αντιθέτως, να δημιουργήσει εύλογες αμφιβολίες ως προς την αμεροληψία του κατά τη συμμετοχή του σε δραστηριότητα έρευνας.
- 123 Ως εκ τούτου, η έλλειψη αντικειμενικής αμεροληψίας που προέβαλε ο J. Dalli, μολονότι θα μπορούσε, ενδεχομένως, να προβληθεί όσον αφορά τη γνώμη της επιτροπής εποπτείας σχετικά με την έρευνα της OLAF, δεν είναι ωστόσο ικανή να θέσει υπό αμφισβήτηση την τήρηση της αρχής της αμεροληψίας στο πλαίσιο της εν λόγω έρευνας και, ειδικότερα, κατά τη διάρκεια της ακροάσεως στην οποία συμμετείχε ένα μέλος της επιτροπής αυτής.
- 124 Η επιχειρηματολογία όμως του J. Dalli, την οποία αφορά η σκέψη 105 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αποσκοπεί στην αμφισβήτηση της νομιμότητας της συλλογής αποδεικτικών στοιχείων από την OLAF και όχι της γνωμοδοτήσεως της επιτροπής εποπτείας. Ως εκ τούτου, το επιχείρημα που αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο στη σκέψη αυτή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

- 125 Τρίτον, το επιχείρημα που στρέφεται κατά της σκέψεως 119 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής κατ' εφαρμογήν της νομολογίας του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στη σκέψη 103 της παρούσας αποφάσεως, καθόσον αφορά επάλληλες αιτιολογίες του Γενικού Δικαστηρίου.
- 126 Συγκεκριμένα, ο αναιρεσείων εκτιμά ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε να απορρίψει την επιχειρηματολογία του με την οποία αποσκοπούσε να αποδείξει ότι η συλλογή, από τις αρχές της Μάλτας, καταγραφών τηλεφωνικών κλήσεων συνιστούσε επέμβαση στην ιδιωτική ζωή, στηριζόμενο στο γεγονός ότι οι αρχές της Μάλτας δεν προειδοποίησαν συναφώς την OLAF καθώς και στην υποχρέωση των αρχών αυτών να συνεργαστούν με την OLAF με την επιφύλαξη ότι η συνδρομή τους συνάδει με την εθνική νομοθεσία. Εντούτοις, δεν θέτει εν αμφιβόλω τη διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου ότι ο J. Dalli δεν απέδειξε ότι η OLAF μπορούσε να θεωρηθεί υπεύθυνη για τον τρόπο συλλογής των επίμαχων πληροφοριών από τις αρχές της Μάλτας.
- 127 Τέταρτον, όσον αφορά την πλάνη στην οποία φέρεται να υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο κρίνοντας, στη σκέψη 124 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν παραβιάστηκε το δικαίωμα του J. Dalli για σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και του απορρήτου των επικοινωνιών για τον λόγο ότι δεν είχε μετάσχει στην τηλεφωνική συνομιλία της 3ης Ιουλίου 2012, η οποία είχε καταγραφεί, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου που παρατίθεται στη σκέψη 55 της παρούσας αποφάσεως, η εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης δεν θεμελιώνεται λόγω οποιασδήποτε κατάφωρης παραβιάσεως του δικαίου της Ένωσης, αλλά μόνον λόγω κατάφωρης παραβιάσεως κανόνα απονέμοντος δικαιώματα σε ιδιώτες.
- 128 Ο περιορισμός αυτός έχει ως αντικείμενο, με την επιφύλαξη των κανόνων που ισχύουν για την εκτίμηση της νομιμότητας πράξεως της Ένωσης, να περιορίσει τη θεμελίωση της ευθύνης αυτής μόνο στις περιπτώσεις στις οποίες η παράνομη συμπεριφορά των θεσμικών και λοιπών οργάνων και των οργανισμών της Ένωσης προκάλεσε ζημία σε ιδιώτη θίγοντας τα ειδικώς προστατευόμενα από το δίκαιο της Ένωσης συμφέροντά του.
- 129 Συνεπώς, ο σκοπός του περιορισμού αυτού θα παραβιαζόταν αν γινόταν δεκτό ότι η εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης μπορεί να θεμελιωθεί για την αποκατάσταση ζημίας προκληθείσας σε ιδιώτη λόγω παραβάσεως κανόνα δικαίου ο οποίος δεν δημιουργεί κανένα δικαίωμα υπέρ αυτού, αλλά έχει ως αντικείμενο την απονομή δικαιωμάτων σε τρίτον.
- 130 Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 124 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν μπορούσε να θεμελιωθεί ευθύνη της Ένωσης έναντι του J. Dalli λόγω ενδεχόμενης προσβολής του δικαιώματος σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και του απορρήτου των επικοινωνιών τρίτων των οποίων η συνομιλία είχε υποκλαπεί και καταγραφεί.
- 131 Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει αλυσιτελής και εν μέρει αβάσιμο.

Επί του δευτέρου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 132 Με το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως, ο J. Dalli υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη κατά την εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων.
- 133 Πρώτον, από το ίδιο το περιεχόμενο των δηλώσεων των πρώην υπαλλήλων του J. Dalli κατά τη συνομιλία τους με ευρωβουλευτές προκύπτει ότι υπάλληλοι της OLAF τους ζήτησαν να διατηρήσουν την εκδοχή τους περί των πραγματικών περιστατικών, αντιθέτως προς όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 108 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

- 134 Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία κρίνοντας, στη σκέψη 110 της αποφάσεως αυτής, ότι υπήρχε μόνο μια «ήσσονος σημασίας διαφορά» μεταξύ δύο απομαγνητοφωνήσεων του ίδιου χωρίου μιας τηλεφωνικής συνομιλίας, δεδομένου ότι στη μία αναφερόταν ότι ο J. Dalli ζητούσε ορισμένη τιμή, ενώ στην άλλη αναφερόταν ότι το αίτημα προερχόταν από τρίτο.
- 135 Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε βασίμως να απορρίψει, στη σκέψη 111 της εν λόγω αποφάσεως, τη σημασία άρθρων του Τύπου των οποίων το περιεχόμενο δεν αμφισβήτησε η Επιτροπή, ενώ αυτά συνιστούν, καθεαυτά, αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τις συνθήκες υπό τις οποίες διεξήχθη η ακρόαση της Κ. Το γεγονός ότι η Κ. υπέγραψε πρακτικά τα οποία δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση τις συνθήκες της ακροάσεώς της δεν είναι καθοριστικής σημασίας, δεδομένου ότι από τα ως άνω άρθρα του Τύπου προκύπτει ρητώς ότι αναγκάστηκε να υπογράψει τα πρακτικά αυτά χωρίς να μπορέσει να τα ξαναδιαβάσει.
- 136 Τέταρτον, το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να λάβει υπόψη τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε ο J. Dalli σχετικά με την εκ μέρους της OLAF καταγραφή τηλεφωνικής συνομιλίας της 3ης Ιουλίου 2012. Το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε επίσης σε αντίφαση στη σκέψη 125 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως κρίνοντας ότι από κανένα στοιχείο δεν μπορούσε να συναχθεί ότι η συνομιλία αυτή είχε ως σκοπό να εμπλέξει τον αναιρεσιζώντα, ενώ είχε διαπιστώσει, στη σκέψη 122 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η συνομιλία αυτή είχε οργανωθεί για να προσκομισθούν πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία προκειμένου να επιβεβαιωθεί ή να διαψευσθεί το υποστατό των πραγματικών περιστατικών.
- 137 Πέμπτον, το Γενικό Δικαστήριο κακώς παρέλειψε, στη σκέψη 126 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, να λάβει υπόψη τη γνώμη 2/2012 της επιτροπής εποπτείας, ενώ η γνώμη αυτή αποτελεί αποδεικτικό στοιχείο.
- 138 Η Επιτροπή ζητεί να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως ως εν μέρει απαράδεκτο, εν μέρει αλυσιτελές και εν μέρει αβάσιμο.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 139 Εισαγωγικώς, δεδομένου ότι ο J. Dalli υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε αποδεικτικά στοιχεία προβαίνοντας σε εσφαλμένη ερμηνεία ορισμένων εγγράφων, πρέπει να επισημανθεί ότι, μολονότι η παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων μπορεί να συνίσταται σε ερμηνεία εγγράφου αντιβαίνουσα στο περιεχόμενό του, δεν αρκεί, προκειμένου να στοιχειοθετηθεί η παραμόρφωση αυτή, να αποδειχθεί ότι το έγγραφο αυτό μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο διαφορετικής ερμηνείας από εκείνη που δέχθηκε το Γενικό Δικαστήριο. Για τον σκοπό αυτόν, πρέπει να αποδειχθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο υπερέβη προδήλως τα όρια μιας εύλογης εκτιμήσεως του εγγράφου αυτού, ιδίως επειδή προέβη σε ερμηνεία του εν λόγω εγγράφου αντιβαίνουσα στο περιεχόμενό του (πρβλ. αποφάσεις της 10ης Φεβρουαρίου 2011, Activision Blizzard Germany κατά Επιτροπής, C-260/09 P, EU:C:2011:62, σκέψη 54· της 7ης Απριλίου 2016, Akhras κατά Συμβουλίου, C-193/15 P, EU:C:2016:219, σκέψη 72, και της 30ής Ιανουαρίου 2020, České dráhy κατά Επιτροπής, C-538/18 P και C-539/18 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2020:53, σκέψη 60).
- 140 Πρώτον, στη σκέψη 108 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι από την απομαγνητοφώνηση των συνομιλιών μεταξύ πρώην υπαλλήλων του J. Dalli και ευρωβουλευτών προέκυπτε, κατ' ουσίαν, ότι υπάλληλοι της OLAF είχαν συστήσει στον G. να επιδείξει σύνεση όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο θα γνωστοποιούσε πληροφορίες, προκειμένου να μην παρακωλύσει την εν εξελίξει έρευνα στη Μάλτα, χωρίς ωστόσο να του ζητήσουν να εμμένει στην αρχική εκδοχή του. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο υπογράμμισε ότι ο G. είχε αρνηθεί, απαντώντας σε σχετική ερώτηση, ότι οι εν λόγω υπάλληλοι της OLAF του ζήτησαν να διατηρήσει την εκδοχή αυτή.

- 141 Μολονότι οι δηλώσεις του G. στην ως άνω απομαγνητοφώνηση παρουσιάζουν ορισμένες αμφισβησίες όσον αφορά τις συστάσεις που διατύπωσαν οι εν λόγω υπάλληλοι της OLAF, εντούτοις το Γενικό Δικαστήριο ανέφερε επακριβώς, στη σκέψη 108 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την απάντηση που έδωσε ο G. σε ερώτηση αφορώσα άμεσα το αν οι υπάλληλοι της OLAF τον παρακίνησαν να προβεί σε ψευδή δήλωση. Επιπλέον, από την ως άνω απομαγνητοφώνηση προκύπτει ότι ο G. ανέφερε επίσης ότι οι ίδιοι υπάλληλοι της OLAF τον παρακίνησαν να επιδείξει σύνεση, χωρίς ποτέ να του ζητήσουν ρητώς να μην αναφέρει ορισμένα πραγματικά περιστατικά.
- 142 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο J. Dalli δεν απέδειξε ότι, στην εν λόγω σκέψη 108, το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε την επίμαχη απομαγνητοφώνηση υπερβαίνοντας προδήλως τα όρια εύλογης εκτιμήσεως του εγγράφου αυτού.
- 143 Δεύτερον, στη σκέψη 110 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκανε λόγο για διαφορά μεταξύ δύο απομαγνητοφωνήσεων του ίδιου χωρίου μιας τηλεφωνικής συνομιλίας της 29ης Μαρτίου 2012. Έκρινε ότι επρόκειτο για ελάχιστο διαφορά χωρίς επιρροή στα πορίσματα της OLAF και ότι από τις δύο αυτές απομαγνητοφωνήσεις μπορούσε να συναχθεί εμμέσως ότι σε αμφοτέρωτερες γινόταν αναφορά σε ποσό που είχε ζητήσει ο J. Dalli.
- 144 Συναφώς, προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο εξέθεσε επακριβώς τους όρους που χρησιμοποιούνται σε καθεμία από τις απομαγνητοφωνήσεις που προσκόμισε ο J. Dalli. Επιπλέον, μολονότι είναι δυνατή η προτεινόμενη από τον J. Dalli ερμηνεία της απομαγνητοφωνήσεως που προσκόμισαν οι αρχές της Μάλτας, σύμφωνα με την οποία γινόταν αναφορά σε ποσό το οποίο αξίωσε ο Z. και όχι ο J. Dalli, εντούτοις δεν είναι αρκούντως προφανής ώστε να θεωρηθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο υπερέβη προδήλως τα όρια εύλογης εκτιμήσεως της εν λόγω απομαγνητοφωνήσεως.
- 145 Τρίτον, από τη σκέψη 111 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε να μην προσδώσει αποφασιστική σημασία στα άρθρα του Τύπου που προσκόμισε ο J. Dalli προκειμένου να αμφισβητήσει τις συνθήκες υπό τις οποίες διεξήχθη η πρώτη ακρόαση της K.
- 146 Εντούτοις, από την ίδια σκέψη προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε επίσης, επικουρικώς, στο γεγονός ότι από τα πρακτικά της δεύτερης ακροάσεως της K. δεν προέκυπτε ότι αυτή αμφισβήτησε, με την ευκαιρία αυτή, τις συνθήκες υπό τις οποίες πραγματοποιήθηκε η πρώτη ακρόασή της, ενώ επέφερε προσθήκες, τροποποιήσεις και διευκρινίσεις στο περιεχόμενο της πρώτης αυτής ακροάσεως.
- 147 Το σκεπτικό επί του τελευταίου αυτού σημείου, το οποίο ο J. Dalli ουδόλως αμφισβήτησε στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, αρκεί για να δικαιολογήσει την εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ότι δεν αποδείχθηκε ότι οι πρακτικές των υπαλλήλων της OLAF κατά την πρώτη ακρόαση ήταν αντίθετες προς τις αρχές που διέπουν τη διεξαγωγή των αποδείξεων.
- 148 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, κατ' εφαρμογήν της νομολογίας του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στη σκέψη 103 της παρούσας αποφάσεως, η επιχειρηματολογία του J. Dalli κατά της σκέψεως 111 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να θεωρηθεί αλυσιτελής, καθόσον αφορά επάλληλες αιτιολογίες της αποφάσεως αυτής.
- 149 Τέταρτον, μολονότι ο J. Dalli αμφισβητεί διάφορα στοιχεία της αιτιολογίας του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με την καταγραφή τηλεφωνικής συνομιλίας της 3ης Ιουλίου 2012, επισημαίνεται ότι η καταγραφή αυτή θα μπορούσε να θεμελιώσει εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης μόνον αν είχε πραγματοποιηθεί κατά παράβαση κανόνα δικαίου της Ένωσης που αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες.

- 150 Από τις σκέψεις 127 έως 130 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει όμως ότι το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε, στη σκέψη 124 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι κανόνες τους οποίους επικαλέστηκε συναφώς ο J. Dalli δεν είχαν ως αντικείμενο την απονομή δικαιωμάτων σε αυτόν και ότι η διαπίστωση αυτή αρκούσε για να αποκλειστεί η θεμελίωση εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης λόγω της καταγραφής αυτής.
- 151 Επομένως, δεδομένου ότι η ενδεχόμενη συνεκτίμηση συμπληρωματικών αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με την εν λόγω καταγραφή ή η απόδειξη του γεγονότος ότι η καταγραφή αυτή σκοπούσε να εμπλέξει τον J. Dalli δεν μπορούν να ανατρέψουν την ως άνω εκτίμηση, τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν συναφώς στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν ως αλυσιτελή.
- 152 Πέμπτον, στη σκέψη 126 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι εναπέκειτο στον J. Dalli να αποδείξει το υποστατό του περιεχομένου της γνώμης 2/2012 της επιτροπής εποπτείας, αλλά ότι δεν εναπέκειτο στην Επιτροπή να λάβει θέση επί αυτού.
- 153 Το Γενικό Δικαστήριο, αποφαινόμενο κατ' αυτόν τον τρόπο, στηρίχτηκε στους κανόνες κατανομής του βάρους αποδείξεως στο πλαίσιο αγωγής με αίτημα τη θεμελίωση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, αλλά δεν απέρριψε, εν γένει, κάθε αποδεικτική ισχύ της γνώμης αυτής.
- 154 Επομένως, το επιχείρημα του J. Dalli ότι κακώς το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε, στη σκέψη 126 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, να συνεκτιμήσει την ως άνω γνώμη στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της σκέψεως αυτής και πρέπει, επομένως, να απορριφθεί ως αβάσιμο.
- 155 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει αλυσιτελές και εν μέρει αβάσιμο. Κατά συνέπεια, ο τρίτος λόγος πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά την τήρηση του άρθρου 4 της αποφάσεως 1999/396

Επί του πρώτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 156 Με το πρώτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, ο J. Dalli υποστηρίζει, πρώτον, ότι από το άρθρο 4 της αποφάσεως 1999/396 και από την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 2008, Franchet και Byk κατά Επιτροπής (T-48/05, EU:T:2008:257), προκύπτει ότι η OLAF υποχρεούται να προβεί σε ακρόαση των προσώπων που αποτελούν το αντικείμενο έρευνας επί όλων των πραγματικών περιστατικών που τα αφορούν. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να κρίνει αν ο J. Dalli έπρεπε να τύχει ακροάσεως επί του σημειώματος που καταγράφει την ακρόαση του G. της 19ης Σεπτεμβρίου 2012 (στο εξής: σημείωμα σχετικά με την ακρόαση του G.) βάσει των πραγματικών περιστατικών που εκτίθενται στο σημείωμα αυτό και όχι χρησιμοποιώντας, όπως έπραξε στη σκέψη 143 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, άλλα κριτήρια σχετικά με τη φύση του εν λόγω σημειώματος, την ύπαρξη άλλων αποδεικτικών στοιχείων ή ακόμη το γεγονός ότι το εν λόγω σημείωμα περιλαμβάνεται μόνο στα παραρτήματα της εκθέσεως της OLAF.
- 157 Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε σε αντιφατική αιτιολογία κρίνοντας, στη σκέψη 143 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι από την ύπαρξη αποδεικτικού στοιχείου στα παραρτήματα εκθέσεως της OLAF δεν μπορεί να συναχθεί ότι το στοιχείο αυτό χρησιμοποιήθηκε από την OLAF

προς απόδειξη ορισμένων ισχυρισμών, ενώ, στη σκέψη 109 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, διαπίστωσε ότι τα έγγραφα στα οποία στηρίζεται η εν λόγω έκθεση μπορούν, ενδεχομένως, να περιλαμβάνονται μόνο στο παράρτημα της εκθέσεως αυτής.

- 158 Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 144 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο ενδιαφερόμενος δεν είχε δικαίωμα ακροάσεως επί των πορισμάτων της τελικής εκθέσεως της OLAF. Συγκεκριμένα, το καθοριστικό ζήτημα είναι αν το πρόσωπο αυτό έτυχε ακροάσεως επί όλων των πραγματικών περιστατικών στα οποία στηρίζονται τα πορίσματα αυτά.
- 159 Η Επιτροπή ζητεί να απορριφθεί το πρώτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως ως αβάσιμο.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 160 Πρώτον, όσον αφορά την πλάνη περί το δίκαιο στην οποία φέρεται να υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 143 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, επισημαίνεται ότι, στη σκέψη αυτή, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το επιχείρημα του J. Dalli ότι η OLAF παρέβη το άρθρο 4 της αποφάσεως 1999/396 μη παρέχοντάς του τη δυνατότητα να διατυπώσει την άποψή του επί του σημειώματος σχετικά με την ακρόαση του G.
- 161 Για να αποφανθεί κατ' αυτόν τον τρόπο, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, καταρχάς, ότι η OLAF ήταν υποχρεωμένη να ζητήσει από το εμπλεκόμενο πρόσωπο να υποβάλει τις παρατηρήσεις του επί των πραγματικών περιστατικών που το αφορούν, αλλά όχι να του παράσχει τη δυνατότητα να λάβει θέση επί κάθε ληφθείσας μαρτυρίας. Στη συνέχεια, υπογράμμισε ότι το σημείωμα σχετικά με την ακρόαση του G. είχε χρησιμοποιηθεί στην έκθεση της OLAF για διάφορους σκοπούς, χωρίς ωστόσο η OLAF να αντλήσει συμπεράσματα ως προς τον αναιρεσιβόλο βάσει αυτού μόνον του σημειώματος. Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι από το γεγονός και μόνον ότι το εν λόγω σημείωμα περιλαμβάνεται στα παραρτήματα της εκθέσεως αυτής δεν μπορεί να συναχθεί ότι χρησιμοποιήθηκε ως απόδειξη όσων έγιναν δεκτά εις βάρος του J. Dalli.
- 162 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, όπως τόνισε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 130 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το άρθρο 4 της αποφάσεως 1999/396, το οποίο διέπει τους όρους και τον τρόπο διεξαγωγής των εσωτερικών ερευνών, προβλέπει ότι δεν μπορούν να συναχθούν κατά το πέρασ έρευνας συμπεράσματα που αφορούν ονομαστικά μέλος της Επιτροπής χωρίς «να δοθεί στον ενδιαφερόμενο η δυνατότητα να εκφρασθεί σχετικά με όλα τα πραγματικά περιστατικά που τον αφορούν».
- 163 Από το ίδιο το γράμμα του άρθρου αυτού προκύπτει ότι η OLAF υποχρεούται να παρέχει στον «ενδιαφερόμενο» τη δυνατότητα να εκφράσει την άποψή του όχι ως προς κάθε αποδεικτικό στοιχείο που συνελέγη κατά τη διάρκεια της έρευνας, το οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να συναχθούν συμπεράσματα ως προς αυτόν, αλλά μόνον ως προς τα πραγματικά περιστατικά που τον αφορούν και τα οποία προκύπτουν από τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία.
- 164 Επομένως, η OLAF όφειλε να προβεί σε ακρόαση του J. Dalli επί των πραγματικών περιστατικών που εκτίθενται στο σημείωμα σχετικά με την ακρόαση του G. αν είχε θεωρηθεί ότι τα περιστατικά αυτά τον αφορούσαν. Συνεπώς, στηριζόμενο στην περιορισμένη χρήση του σημειώματος αυτού από την OLAF στην έκθεση έρευνας προκειμένου να απορρίψει το πρωτοδίκως προβληθέν από τον J. Dalli επιχείρημα σχετικά με προβαλλόμενη παράβαση του άρθρου 4 της αποφάσεως 1999/396, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.

- 165 Ωστόσο, ακόμη και αν το σκεπτικό αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου ενέχει παραβίαση του δικαιού της Ένωσης, πλην όμως το διατακτικό της είναι ορθό για άλλους νομικούς λόγους, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί (πρβλ. απόφαση της 4ης Ιουνίου 2020, Terna κατά Επιτροπής, C-812/18 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2020:437, σκέψη 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 166 Τούτο συμβαίνει εν προκειμένω.
- 167 Πράγματι, από το σημείωμα σχετικά με την ακρόαση του G. προκύπτει ότι αυτός, κατά τη διάρκεια της ακροάσεώς του, έκανε λόγο για συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στις 10 Φεβρουαρίου 2012 μεταξύ του J. Dalli και του Z., καθώς και για τις συζητήσεις μεταξύ Z., K. και G. σχετικά με το ενδεχόμενο να υιοθετήσει ο J. Dalli ορισμένες θέσεις σε αντάλλαγμα της καταβολής μεγάλου χρηματικού ποσού.
- 168 Εν προκειμένω, από τα πρακτικά των ακροάσεων του J. Dalli της 16ης Ιουλίου και της 17ης Σεπτεμβρίου 2012 προκύπτει ότι του δόθηκε η δυνατότητα να διατυπώσει τις απόψεις του σχετικά με το αν έλαβε χώρα η ως άνω συνάντηση και τις συζητήσεις που φέρεται να έγιναν επ' ευκαιρία αυτής, καθώς και σχετικά με την πρόταση του Z., η οποία αποτέλεσε το κύριο αντικείμενο των συζητήσεων που μνημονεύονται στο σημείωμα σχετικά με την ακρόαση του G.
- 169 Επιπλέον, ο J. Dalli δεν υποστήριξε ότι με το σημείωμα αυτό προβλήθηκαν για πρώτη φορά νέα πραγματικά, επί των οποίων δεν ήταν, ως εκ τούτου, σε θέση να διατυπώσει την άποψή του κατά τις ακροάσεις του από την OLAF.
- 170 Επομένως, το πρωτοδίκως προβληθέν επιχείρημα ότι δεν έτυχε ακροάσεως, κατά παράβαση του άρθρου 4 της αποφάσεως 1999/396, επί των πραγματικών περιστατικών που εκτίθενται στο σημείωμα σχετικά με την ακρόαση του G. πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο. Συνεπώς, το επιχείρημα που προβλήθηκε προς στήριξη της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως και το οποίο αφορά πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 143 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είναι αλυσιτελές.
- 171 Δεύτερον, όσον αφορά την προβαλλόμενη αντίφαση του σκεπτικού μεταξύ της σκέψεως 109 και της σκέψεως 143 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, επισημαίνεται ότι, στη σκέψη 109 της αποφάσεως αυτής, το Γενικό Δικαστήριο, προκειμένου να απορρίψει το επιχείρημα σχετικά με τη μη συμπερίληψη ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων στην έκθεση της OLAF, έκρινε ότι τα έγγραφα στα οποία στηρίζεται η έκθεση δεν έπρεπε να συμπεριληφθούν εξ ολοκλήρου σε αυτή και μπορούν να περιλαμβάνονται, ενδεχομένως, στο παράρτημά της.
- 172 Στη σκέψη 143 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το γεγονός και μόνον ότι το σημείωμα σχετικά με την ακρόαση του G. περιλαμβάνεται στα παραρτήματα της εκθέσεως της OLAF δεν αποδεικνύει ότι το σημείωμα αυτό χρησιμοποιήθηκε ως απόδειξη όσων έγιναν δεκτά εις βάρος του J. Dalli.
- 173 Ουδεμία αντίφαση διαπιστώνεται μεταξύ του σκεπτικού που παρατίθεται στη σκέψη 109 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και του σκεπτικού που παρατίθεται στη σκέψη 143 της αποφάσεως αυτής. Πράγματι, από τη σκέψη 109 δεν προκύπτει ότι τα παραρτήματα εκθέσεως της OLAF μπορούν να περιέχουν μόνον αποδεικτικά στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη κατά των εμπλεκομένων ή, κατά μείζονα λόγο, κατά ενός εξ αυτών όταν η έκθεση αυτή περιλαμβάνει, όπως εν προκειμένω, πορίσματα σχετικά με τις ενέργειες πλειόνων προσώπων.
- 174 Τρίτον, όσον αφορά την πλάνη περί το δίκαιο στην οποία φέρεται να υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 144 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, επισημαίνεται ότι, στη σκέψη αυτή, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, μεταξύ άλλων, ότι ο J. Dalli δεν είχε αναφέρει τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίχθηκε το επίμαχο πόρισμα που σκόπευε να αρνηθεί ή να αποσαφηνίσει.

- 175 Επομένως, στη σκέψη αυτή, το Γενικό Δικαστήριο δεν έκρινε ότι η OLAF δεν ήταν υποχρεωμένη να προβεί σε ακρόαση του J. Dalli επί των πραγματικών περιστατικών στα οποία στήριξε τα πορίσματά της, αλλά, αντιθέτως, δέχθηκε σιωπηρώς ότι η OLAF όντως υπείχε τέτοια υποχρέωση, διευκρινίζοντας συγχρόνως ότι ο J. Dalli όφειλε, προκειμένου να αποδείξει την παραβίαση του δικαίου της Ένωσης την οποία επικαλούνταν, να επισημάνει τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων δεν έτυχε ακροάσεως από την OLAF.
- 176 Επομένως, το επιχείρημα του J. Dalli σχετικά με την πλάνη περί το δίκαιο την οποία ενέχει η σκέψη 144 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο, καθόσον στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της αποφάσεως αυτής.
- 177 Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει αλυσιτελές και εν μέρει αβάσιμο.

Επί του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 178 Με το δεύτερο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, ο J. Dalli υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε το σημείωμα σχετικά με την ακρόαση του G. κρίνοντας, στη σκέψη 143 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το σημείωμα αυτό δεν εξέθετε πραγματικά περιστατικά στα οποία εμπλεκόταν ο αναιρεσείων, ενώ από το σημείωμα αυτό προκύπτει σαφώς ότι τούτο συνέβαινε. Η πλάνη αυτή επαναλήφθηκε στη σκέψη 145 της αποφάσεως αυτής, με την οποία το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι είχε δοθεί στον αναιρεσείοντα η δυνατότητα να εκφράσει την άποψή του επί των πραγματικών περιστατικών που τον αφορούσαν.
- 179 Η Επιτροπή ζητεί να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως ως αβάσιμο.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 180 Στη σκέψη 143 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι το σημείωμα σχετικά με την ακρόαση του G. μνημονεύθηκε στην έκθεση της OLAF «μόνο για να παρατεθούν οι ακροάσεις μαρτύρων που διεξήχθησαν [...], για να αναφερθεί ένα γεγονός που δεν αφορούσε τον [J. Dalli] και επιβεβαίωνε αυτό που είχε ήδη αναφέρει ο μάρτυρας κατά την πρώτη εξέταση [...] και για να τεκμηριωθεί η υποκειμενική κατανόηση, εκ μέρους του μάρτυρα, προσφορών που είχε υποβάλει ο Z., μεταξύ άλλων, στην καταγγέλλουσα». Εξ αυτού συνήγαγε ότι από την έκθεση αυτή δεν προέκυπτε «ότι η OLAF είχε καταλήξει σε οποιοδήποτε πόρισμα ως προς τον [J. Dalli] βάσει αυτού και μόνον του σημειώματος».
- 181 Εντούτοις, όπως προκύπτει από τη σκέψη 164 της παρούσας αποφάσεως, όλες αυτές οι διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου αφορούν την εκ μέρους της OLAF χρήση του σημειώματος σχετικά με την ακρόαση του G. στην έκθεσή της. Επιπλέον, από κανένα άλλο στοιχείο της σκέψεως 143 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δεν προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, όπως υποστηρίζει ο J. Dalli, ότι το εν λόγω σημείωμα δεν περιείχε πραγματικά περιστατικά που τον αφορούσαν.
- 182 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου, στη σκέψη 145 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία δόθηκε στον J. Dalli η δυνατότητα να εκφράσει την άποψή του επί των πραγματικών περιστατικών που τον αφορούσαν, στηρίζεται, έστω και εν μέρει, σε εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ότι στο σημείωμα σχετικά με την ακρόαση του G. δεν περιλαμβάνονται τέτοια πραγματικά περιστατικά.

- 183 Εξάλλου, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 167 έως 170 της παρούσας αποφάσεως, ακόμη και αν το σημείωμα αυτό δεν του είχε γνωστοποιηθεί, ο αναιρεσείων είχε εντούτοις την ευκαιρία να τοποθετηθεί επί των πραγματικών περιστατικών τα οποία αφορά το εν λόγω σημείωμα.
- 184 Επομένως, το δεύτερο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και πρέπει, για τον λόγο αυτό, να απορριφθεί ως αβάσιμο. Κατά συνέπεια, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά την παραπομπή της υποθέσεως στην επιτροπή εποπτείας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 185 Με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, ο J. Dalli υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλείονα νομικά σφάλματα απορρίπτοντας την πέμπτη αιτίαση που προβλήθηκε πρωτοδίκως σχετικά με την παρέμβαση της επιτροπής εποπτείας.
- 186 Πρώτον, σύμφωνα με τη συμφωνία εργασίας που συνήφθη μεταξύ της επιτροπής εποπτείας και της OLAF (στο εξής: συμφωνία εργασίας), έπρεπε να τηρείται προθεσμία πέντε ημερών μεταξύ της παραπομπής της υποθέσεως στην ως άνω επιτροπή και της διαβίβασης πληροφοριών στις εθνικές δικαστικές αρχές. Ακόμη και αν, υπό εξαιρετικές περιστάσεις, η προθεσμία αυτή μπορεί να είναι βραχύτερη των πέντε ημερών, η OLAF πρέπει πάντοτε να έχει τη σύμφωνη γνώμη της επιτροπής εποπτείας πριν από τη διαβίβαση αυτή. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι έπρεπε να αναγνωρισθεί στην OLAF περιθώριο εκτιμήσεως συναφώς, εφόσον μια τέτοια προσέγγιση θα καθιστούσε άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας τον έλεγχο τον οποίο αναθέτει στην εν λόγω επιτροπή το άρθρο 11, παράγραφος 7, του κανονισμού 1073/1999. Ο ευαίσθητος χαρακτήρας της υπό κρίση υποθέσεως συνεπάγεται, αντιθέτως προς όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, αυστηρή τήρηση των εφαρμοστέων διαδικαστικών εγγυήσεων.
- 187 Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τη δικογραφία δεχόμενο, στη σκέψη 160 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο πρόεδρος της επιτροπής εποπτείας δέχθηκε τη διαβίβαση της εκθέσεως της OLAF στις δικαστικές αρχές της Μάλτας πριν από την παρέλευση της πενθήμερης προθεσμίας. Συγκεκριμένα, η ύπαρξη της συμφωνίας αυτής, της οποίας το υποστατό αμφισβητήθηκε από τον J. Dalli κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, δεν προκύπτει από κανένα στοιχείο της δικογραφίας. Επιπλέον, πολλά έγγραφα της δικογραφίας περιέχουν ενδείξεις περί του αντιθέτου.
- 188 Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο παρέβη το άρθρο 11, παράγραφος 7, του κανονισμού 1073/1999, όπως αυτό ερμηνεύεται από τη νομολογία του, κρίνοντας, στη σκέψη 161 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η OLAF μπορούσε να διαβιβάσει την έκθεσή της στις εθνικές δικαστικές αρχές πριν η επιτροπή εποπτείας ολοκληρώσει την εξέτασή της. Ο έλεγχος που διενεργεί η επιτροπή αυτή δεν συνιστά απαγορευόμενη ανάμειξη στη διεξαγωγή της έρευνας και είναι αναγκαίος για την αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων των ενδιαφερομένων.
- 189 Εν προκειμένω, η υποχρέωση αυτή δεν τηρήθηκε, δεδομένου ότι η OLAF, αφενός, επέτρεψε, στις 18 Οκτωβρίου 2012, στην επιτροπή εποπτείας πρόσβαση στον φάκελο της υποθέσεως και, αφετέρου, στις 19 Οκτωβρίου 2012 διαβίβασε τον φάκελο στις αρχές της Μάλτας, ενώ η επιτροπή αυτή είχε ειδοποιήσει την OLAF ότι απαιτούνταν μεγαλύτερη προθεσμία εξετάσεως. Το γεγονός ότι η εν λόγω επιτροπή δεν μπορούσε να εμποδίσει τη διαβίβαση της εκθέσεως της OLAF δεν αρκεί, εξάλλου, για να δικαιολογήσει το ότι στερήθηκε κάθε πραγματικής δυνατότητας να διενεργήσει τον έλεγχό της.
- 190 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 191 Πρέπει, καταρχάς, να διευκρινιστούν τα καθήκοντα της επιτροπής εποπτείας, ως προς τα οποία διαφωνούν ο J. Dalli και η Επιτροπή.
- 192 Το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 1073/1999 ορίζει, γενικώς, τα καθήκοντα αυτά διευκρινίζοντας ότι η επιτροπή εποπτείας ενισχύει την ανεξαρτησία της OLAF με τον τακτικό έλεγχο που διενεργεί όσον αφορά την εκτέλεση των καθηκόντων διεξαγωγής ερευνών.
- 193 Για τον σκοπό αυτόν, η επιτροπή εποπτείας υποχρεούται, δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 8, του κανονισμού αυτού, να εκδίδει κάθε χρόνο τουλάχιστον μία έκθεση δραστηριοτήτων. Επιπλέον, μπορεί επίσης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 11, παράγραφοι 1 και 8, του εν λόγω κανονισμού, να δίνει γνώμες στον διευθυντή της OLAF σχετικά με τις δραστηριότητες της OLAF καθώς και να υποβάλλει εκθέσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Επιτροπή και το Ελεγκτικό Συνέδριο σχετικά με τα αποτελέσματα των ερευνών που διεξήγαγε η OLAF και τη συνέχεια που δόθηκε σ' αυτές.
- 194 Μολονότι δεν αποκλείεται μια γνώμη της επιτροπής εποπτείας να αφορά συγκεκριμένη περίπτωση, είναι γεγονός ότι ο νομοθέτης της Ένωσης απαίτησε να μην μπορεί μια τέτοια γνώμη να επηρεάζει τις επιλογές που πρέπει να κάνει η OLAF σε συγκεκριμένη υπόθεση, εφόσον, όπως ορθώς υπενθύμισε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 162 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, το άρθρο 11, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού προβλέπει ότι οι γνώμες της επιτροπής εποπτείας δεν επηρεάζουν τη διεξαγωγή των τρεχουσών ερευνών.
- 195 Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 103 των προτάσεων του, καθήκον της επιτροπής εποπτείας είναι η άσκηση συστημικού ελέγχου των δραστηριοτήτων της OLAF. Επομένως, μολονότι καλείται να εξακριβώσει ότι οι δραστηριότητες αυτές ασκούνται με τρόπο που σέβεται τα ιδίως διαδικαστικά δικαιώματα των ενδιαφερομένων, δεν εναπόκειται στην επιτροπή εποπτείας να προβαίνει, για τον σκοπό αυτό, σε εκ των προτέρων έλεγχο των πράξεων της OLAF.
- 196 Η αντίληψη αυτή περί των καθηκόντων της επιτροπής εποπτείας επιβεβαιώνεται, όσον αφορά ειδικότερα τη διαβίβαση πληροφοριών στις δικαστικές αρχές κράτους μέλους, από το γεγονός ότι η εν λόγω επιτροπή όταν πληροφορείται την ανάγκη μιας τέτοιας διαβιβάσεως κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11, παράγραφος 7, του κανονισμού 1073/1999, δεν έχει την εξουσία να αντιταχθεί στη διαβίβαση αυτή, όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 162 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης.
- 197 Το γεγονός ότι ορισμένες διατάξεις του εσωτερικού κανονισμού της επιτροπής εποπτείας της OLAF μπορούν ενδεχομένως να ερμηνευθούν, όπως υποστηρίζει ο J. Dalli, υπό την έννοια ότι αποσκοπούν στην ανάθεση ευρύτερων καθηκόντων στην επιτροπή εποπτείας δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να θέσει υπό αμφισβήτηση τις ανωτέρω εκτιμήσεις, δεδομένου ότι ο εν λόγω εσωτερικός κανονισμός, ο οποίος εκδόθηκε βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 6, του κανονισμού 1073/1999, δεν μπορεί να τροποποιήσει τις διατάξεις του δεύτερου κανονισμού.
- 198 Στο πλαίσιο αυτό, όσον αφορά, πρώτον, το επιχείρημα ότι η OLAF ήταν υποχρεωμένη να αναμείνει την ολοκλήρωση της αποστολής της επιτροπής εποπτείας πριν διαβιβάσει την έκθεσή της στις εθνικές δικαστικές αρχές, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι τέτοια υποχρέωση δεν προκύπτει από τις διατάξεις του κανονισμού 1073/1999.
- 199 Επιπλέον, η υποχρέωση αυτή μπορεί να καθυστερήσει τη συνεκτίμηση των πορισμάτων της ως άνω εκθέσεως από τις εθνικές δικαστικές αρχές χωρίς να παρίσταται αναγκαία για να μπορέσει η επιτροπή εποπτείας να εκπληρώσει την ειδική λειτουργία της, δεδομένου ότι η επιτροπή εποπτείας δεν δύναται να αντιταχθεί στη διαβίβαση πληροφοριών στις εθνικές δικαστικές αρχές, αλλά μόνον να προβαίνει σε συστημικό έλεγχο των σχετικών πρακτικών της OLAF.

- 200 Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 162 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η διαβίβαση της εκθέσεως στις δικαστικές αρχές της Μάλτας πριν να αποφανθεί η επιτροπή εποπτείας επί του ζητήματος αυτού δεν συνιστούσε παράβαση κανόνα δικαίου της Ένωσης.
- 201 Δεύτερον, όσον αφορά το χρονικό διάστημα που παρήλθε μεταξύ της παραπομπής της υποθέσεως στην επιτροπή εποπτείας και της διαβίβασεως της εκθέσεως στις αρχές της Μάλτας, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς διαπίστωσε, στη σκέψη 153 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το άρθρο 11, παράγραφος 7, του κανονισμού 1073/1999 προβλέπει την υποχρέωση ενημερώσεως της επιτροπής για τις περιπτώσεις που απαιτούν διαβίβαση πληροφοριών στις εθνικές δικαστικές αρχές χωρίς να τάσσεται στην επιτροπή προθεσμία για τη διενέργεια ελέγχου πριν από τη διαβίβαση αυτή.
- 202 Μολονότι η συμφωνία εργασίας προβλέπει βεβαίως ότι τα έγγραφα που πρέπει να διαβιβάζονται στην επιτροπή εποπτείας στο πλαίσιο αυτό πρέπει «κατά κανόνα» να της κοινοποιούνται πέντε εργάσιμες ημέρες πριν από τη διαβίβαση πληροφοριών στις εθνικές δικαστικές αρχές, από το ίδιο το γράμμα της συμφωνίας αυτής προκύπτει, όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 153 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η προθεσμία αυτή είναι ενδεικτική και ότι, ως εκ τούτου, η OLAF μπορεί να παρεκκλίνει από αυτήν.
- 203 Δεδομένου ότι, λαμβανομένης υπόψη της ειδικής λειτουργίας της επιτροπής εποπτείας, δεν είναι, εν πάση περιπτώσει, αναγκαίο να αποφανθεί η εν λόγω επιτροπή πριν από την ως άνω διαβίβαση, πρέπει να αναγνωριστεί στην OLAF ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως για τον καθορισμό της ημερομηνίας κατά την οποία διαβιβάζει τις πληροφορίες αυτές στις εθνικές δικαστικές αρχές. Επομένως, μπορεί να αποφασίσει να διαβιβάσει τις πληροφορίες πριν από τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπεται στη συμφωνία εργασίας, χωρίς ο πρόεδρος της επιτροπής εποπτείας να δώσει προηγουμένως τη σχετική συγκατάθεσή του.
- 204 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι το Γενικό Δικαστήριο προέβη σε εσφαλμένο νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών κρίνοντας ότι, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας και του ευαίσθητου χαρακτήρα της έρευνας καθώς και του γεγονότος ότι ο J. Dalli είχε ήδη παραιτηθεί από τα καθήκοντα του μέλους της Επιτροπής, η OLAF μπορούσε, χωρίς να υπερβεί προδήλως το περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτει, να κρίνει σκόπιμο να διαβιβάσει την έκθεσή της στις αρχές της Μάλτας ήδη από τις 19 Οκτωβρίου 2012, ενώ η επιτροπή εποπτείας είχε πρόσβαση στον πλήρη φάκελο μόλις την προηγούμενη ημέρα.
- 205 Τρίτον, το επιχείρημα του J. Dalli που αφορά παραμόρφωση του περιεχομένου της δικογραφίας λόγω του ότι, αντιθέτως προς όσα επισημαίνει το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 160 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ο πρόεδρος της επιτροπής εποπτείας δεν δέχθηκε τη διαβίβαση της εκθέσεως της OLAF στις δικαστικές αρχές της Μάλτας πριν από τη λήξη της πενθήμερης προθεσμίας, πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής, στο μέτρο που από τη σκέψη 203 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι, ακόμη και αν υποθεθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο κακώς έκρινε ότι ο πρόεδρος της επιτροπής εποπτείας είχε εγκρίνει την ταχεία διαβίβαση της εκθέσεως αυτής στις αρχές της Μάλτας, το σφάλμα αυτό δεν είναι ικανό να θέσει υπό αμφισβήτηση την περιλαμβανόμενη στη σκέψη 164 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως εκτίμηση κατά την οποία η OLAF μπορούσε να διενεργήσει την εν λόγω διαβίβαση χωρίς να παραβιάσει τους εφάρμοστους κανόνες του δικαίου της Ένωσης.
- 206 Κατά συνέπεια, ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει αλυσιτελής και εν μέρει αβάσιμος.

Επί του έκτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά το τεκμήριο αθωότητας

Επί του δευτέρου σκέλους του έκτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 207 Με το δεύτερο σκέλος του έκτου λόγου αναιρέσεως, το οποίο πρέπει να εξεταστεί πρώτο, ο J. Dalli υποστηρίζει ότι το σκεπτικό του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με την εκτίμηση των δηλώσεων του διευθυντή της OLAF κατά τη διάρκεια συνεντεύξεως Τύπου είναι αντιφατικό, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, στη σκέψη 176 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αφενός, ότι ο διευθυντής της OLAF είχε δηλώσει ότι ο J. Dalli δεν είχε αντιδράσει σχετικά με τις επίμαχες ενέργειες τις οποίες γνώριζε και, αφετέρου, ότι οι δηλώσεις του διευθυντή της OLAF δεν δημιουργούσαν την εντύπωση ότι ο J. Dalli ήταν ένοχος.
- 208 Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία μη λαμβάνοντας υπόψη σειρά αρνητικών δηλώσεων του διευθυντή της OLAF κατά τη συνέντευξη Τύπου.
- 209 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το δεύτερο σκέλος του έκτου λόγου αναιρέσεως είναι αβάσιμο.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 210 Στη σκέψη 176 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, αφενός, ότι οι πραγματικές διαπιστώσεις του διευθυντή της OLAF αφορούσαν, μεταξύ άλλων, το «[ότι ο J. Dalli] γνώριζε τις επίμαχες ενέργειες και δεν είχε αντιδράσει συναφώς». Αφετέρου, έκρινε ότι «δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι διαπιστώσεις αυτές παρατίθενται κατά τρόπον ώστε να δημιουργείται η εντύπωση ότι ο ενάγων είναι ένοχος ή να παροτρύνεται το κοινό να πιστέψει την ενοχή του».
- 211 Στο πλαίσιο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο περιέγραψε στη σκέψη 176 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως τα πραγματικά στοιχεία που επικαλέστηκε ο διευθυντής της OLAF κατά τη συνέντευξη Τύπου της 17ης Οκτωβρίου 2012, προτού εκτιμήσει τον τρόπο με τον οποίο ο διευθυντής της OLAF παρουσίασε τα στοιχεία αυτά. Στην ίδια αυτή σκέψη, το Γενικό Δικαστήριο ανέπτυξε εξάλλου το ζήτημα του τρόπου παρουσιάσεως των ως άνω στοιχείων περιγράφοντας τις επιφυλάξεις του διευθυντή της OLAF προς αποφυγή του ενδεχομένου οι δηλώσεις του να ερμηνευθούν ως δήλωση ενοχής του J. Dalli.
- 212 Κατά συνέπεια, το επιχείρημα ότι η εν λόγω σκέψη της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως περιέχει αντιφατική αιτιολογία πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.
- 213 Όσον αφορά το επιχείρημα που αφορά παράλειψη ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων, επισημαίνεται ότι, με το επιχείρημα αυτό, ο J. Dalli υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν αγνόησε αποδεικτικά στοιχεία, αλλά παραμόρφωσε ένα από τα εν λόγω στοιχεία που πράγματι εκτίμησε το Γενικό Δικαστήριο, ήτοι την απομαγνητοφώνηση της συνεντεύξεως Τύπου του διευθυντή της OLAF της 17ης Οκτωβρίου 2012. Το δεύτερο σκέλος του έκτου λόγου αναιρέσεως προβάλλεται, εξάλλου, υπό τον τίτλο «Παραμόρφωση αποδεικτικών στοιχείων».
- 214 Συναφώς, από την απομαγνητοφώνηση αυτή προκύπτει βεβαίως ότι, κατά τη διάρκεια της εν λόγω συνεντεύξεως Τύπου, ο διευθυντής της OLAF παρουσίασε με επικριτικό τρόπο τη συμπεριφορά του J. Dalli ως μέλους της Επιτροπής και άφησε να εννοηθεί ότι αυτός μπορούσε να συνδέεται με ορισμένες δόλιες δραστηριότητες.
- 215 Εντούτοις, από την εν λόγω απομαγνητοφώνηση δεν προκύπτει ότι ο διευθυντής της OLAF δήλωσε σαφώς ότι ο J. Dalli είχε διαπράξει ποινικά αδικήματα.

- 216 Υπό τις συνθήκες αυτές, μολονότι η απομαγνητοφώνηση της επίμαχης συνεντεύξεως Τύπου μπορεί νομίμως να ερμηνευθεί με διάφορους τρόπους, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε την εν λόγω απομαγνητοφώνηση κατά πρόδηλη υπέρβαση των ορίων εύλογης εκτιμήσεως του εγγράφου αυτού.
- 217 Κατά συνέπεια, το δεύτερο σκέλος του έκτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Επί του πρώτου σκέλους του έκτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 218 Με το πρώτο σκέλος του έκτου λόγου αναιρέσεως, ο J. Dalli υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά το περιεχόμενο της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας.
- 219 Πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο έσφαλε ως προς τα κριτήρια που καθιστούν δυνατή τη διασφάλιση της ισορροπίας μεταξύ της αρχής αυτής και της ελευθερίας της έκφρασης παραπέμποντας, στη σκέψη 175 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στο δικαίωμα της OLAF να ενημερώνει όσο το δυνατόν ακριβέστερα το κοινό, ενώ το δικαίωμα αυτό δεν έχει κατοχυρωθεί από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΔΔΑ).
- 220 Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι το γεγονός ότι ορισμένα στοιχεία που διατυπώθηκαν κατά τη συνέντευξη Τύπου που διοργάνωσε η OLAF περιλαμβάνονταν ήδη σε ανακοινωθέντα Τύπου που είχαν δημοσιευθεί προηγουμένως από τον J. Dalli ή από την Επιτροπή μπορούσε να δικαιολογήσει ορισμένες παραβιάσεις του τεκμηρίου αθωότητας ή της αρχής της εμπιστευτικότητας που απορρέει από το άρθρο 339 ΣΛΕΕ. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε να κρίνει, στη σκέψη 177 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το ανακοινωθέν Τύπου που δημοσίευσε ο J. Dalli αφορούσε τα πορίσματα της OLAF, εφόσον το ανακοινωθέν αυτό ήταν προγενέστερο της δημοσίευσής της εκθέσεως της OLAF.
- 221 Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε επίσης σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 179 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ασκεί επιρροή το γεγονός ότι το ανακοινωθέν Τύπου που δημοσίευσε μεταγενέστερα η OLAF είχε ως αντικείμενο τη διόρθωση εσφαλμένων πληροφοριών που διαδόθηκαν από τα μέσα μαζικής ενημερώσεως.
- 222 Η Επιτροπή ζητεί να απορριφθεί το πρώτο σκέλος του έκτου λόγου αναιρέσεως ως εν μέρει απαράδεκτο και εν μέρει αβάσιμο.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 223 Όσον αφορά, πρώτον, τα κριτήρια που έθεσε το Γενικό Δικαστήριο για τη διασφάλιση της ισορροπίας μεταξύ του τεκμηρίου αθωότητας και της ελευθερίας της έκφρασης, υπενθυμίζεται ότι το τεκμήριο αθωότητας κατοχυρώνεται στο άρθρο 48 του Χάρτη, το οποίο αντιστοιχεί στο άρθρο 6, παράγραφοι 2 και 3, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), όπως προκύπτει από τις επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη. Επομένως, κατά το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, για την ερμηνεία του άρθρου 48 του Χάρτη πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το άρθρο 6, παράγραφοι 2 και 3, της ΕΣΔΑ ως ελάχιστο όριο προστασίας [απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2019, ΑΗ κ.λπ. (Τεκμήριο αθωότητας), C-377/18, EU:C:2019:670, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 224 Όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 173 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, από τη νομολογία του ΕΔΔΑ προκύπτει, αφενός, ότι το τεκμήριο αθωότητας παραβιάζεται όταν δικαστική απόφαση ή επίσημη δήλωση σχετικά με κατηγορούμενο απηχεί την αίσθηση ότι είναι ένοχος, ενώ η ενοχή του δεν έχει προηγουμένως αποδειχθεί σύμφωνα με τον νόμο και, αφετέρου, ότι, αν οι αρχές μπορούν να ενημερώσουν το κοινό για τις τρέχουσες ποινικές έρευνες, οφείλουν να το πράξουν με τη διακριτικότητα και την επιφύλαξη που επιβάλλει ο σεβασμός του τεκμηρίου αθωότητας (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 22ας Μαΐου 2014, Ilgar Mammadov κατά Αζερμπαϊτζάν, CE:ECHR:2014:0522JUD001517213 § 125 και 126).
- 225 Συναφώς, επιβάλλεται, βεβαίως, η διαπίστωση ότι, όπως υποστήριξε ο J. Dalli, η νομολογία αυτή δεν αναγνώρισε στις δημόσιες αρχές τη δυνατότητα να ενημερώνουν το κοινό, κατά το δυνατόν ακριβέστερα, για τις ενέργειες που υλοποιούνται στο πλαίσιο ενδεχόμενων δυσλειτουργιών ή απάτης.
- 226 Εντούτοις, στη σκέψη 175 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο δεν έκρινε ότι η OLAF είχε τη δυνατότητα αυτή, αλλά ότι, κατά την αναζήτηση δίκαιης ισορροπίας μεταξύ των εμπλεκόμενων συμφερόντων, έπρεπε να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η OLAF είχε συμφέρον να διασφαλίσει μια τέτοια ενημέρωση του κοινού.
- 227 Επιπλέον, στην εν λόγω σκέψη 175, όσον αφορά την εκτίμηση των δηλώσεων του διευθυντή της OLAF στη συνέντευξη Τύπου της 17ης Οκτωβρίου 2012, το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε επίσης ότι ο διευθυντής της OLAF ήταν συγκρατημένος και επιφυλακτικός ως έδει. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε τα κριτήρια που απορρέουν από την παρατεθείσα στη σκέψη 224 της παρούσας αποφάσεως νομολογία του ΕΔΔΑ.
- 228 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο στη σκέψη 175 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως όσον αφορά τα κριτήρια που έπρεπε να εφαρμοστούν προκειμένου να εξεταστεί αν η OLAF παραβίασε την αρχή του τεκμηρίου αθωότητας.
- 229 Δεύτερον, τα λοιπά επιχειρήματα που προέβαλε ο J. Dalli προς στήριξη του πρώτου σκέλους του έκτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν ως αλυσιτελή, κατ' εφαρμογήν της νομολογίας του Δικαστηρίου που μνημονεύθηκε στη σκέψη 103 της παρούσας αποφάσεως, καθόσον αφορούν επάλληλες αιτιολογίες του Γενικού Δικαστηρίου.
- 230 Συγκεκριμένα, από τα προεκτεθέντα προκύπτει, αφενός, ότι η απόρριψη της αιτιάσεως που προβλήθηκε πρωτοδίκως περί παραβιάσεως του τεκμηρίου αθωότητας στηρίζεται, μεταξύ άλλων, στο σκεπτικό ότι ο διευθυντής της OLAF ήταν δεόντως επιφυλακτικός κατά την παρουσίαση των πορισμάτων της OLAF και, αφετέρου, ότι ο J. Dalli δεν αμφισβήτησε βασίμως τα στοιχεία που εκτίθενται στη σκέψη 176 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως στα οποία στηρίζεται η αιτιολογία αυτή.
- 231 Ως εκ τούτου, δεδομένου ότι ο λόγος αυτός αρκεί για να αποδειχθεί, σύμφωνα με τη νομολογία που μνημονεύθηκε στις σκέψεις 223 και 224 της παρούσας αποφάσεως, ότι οι δηλώσεις του διευθυντή της OLAF δεν παρέβησαν το άρθρο 48 του Χάρτη, οι πρόσθετοι λόγοι στους οποίους στηρίχθηκε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 175 και 177 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, οι οποίοι αφορούν κατ' ουσίαν το ότι ορισμένα πληροφοριακά στοιχεία είχαν ήδη δημοσιοποιηθεί από την Επιτροπή ή τον J. Dalli, δεν είναι αναγκαίοι για να δικαιολογηθεί η εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 178 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 232 Τρίτον, το επιχείρημα ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο στη σκέψη 179 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως πρέπει επίσης να απορριφθεί ως αλυσιτελής.

- 233 Επομένως, από τη σκέψη 180 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, όσον αφορά το περιεχόμενο του ανακοινωθέντος Τύπου της 19ης Οκτωβρίου 2012, ότι, με το ανακοινωθέν αυτό, η OLAF είχε θεμιτώς ενημερώσει το κοινό με όλη τη διακριτικότητα και την απαιτούμενη επιφύλαξη.
- 234 Δεδομένου ότι η αιτιολογία αυτή αρκεί για να αποδειχθεί, σύμφωνα με τη νομολογία που μνημονεύθηκε στις σκέψεις 223 και 224 της παρούσας αποφάσεως, ότι η OLAF σεβάστηκε το τεκμήριο αθωότητας εκδίδοντας το εν λόγω ανακοινωθέν, και δεν αποτελεί αντικείμενο αμφισβήτησεως στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, οι λοιπές αιτιολογίες που προέβαλε συναφώς το Γενικό Δικαστήριο πρέπει να θεωρηθούν επάλληλες.
- 235 Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος του έκτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει αλυσιτελές και εν μέρει αβάσιμο. Επομένως, ο έκτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του εβδόμου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά την εκτίμηση της ηθικής βλάβης

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 236 Με τον έβδομο λόγο αναιρέσεως, ο J. Dalli υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε, στη σκέψη 225 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σε πλάνη περί το δίκαιο και παραμόρφωσε το περιεχόμενο του δικογράφου της πρωτοδίκως ασκηθείσας αγωγής κρίνοντας ότι δεν είχε αποδείξει ότι η επικρινόμενη συμπεριφορά της Επιτροπής ή της OLAF ήταν, λόγω της σοβαρότητάς της, ικανή να του προξενήσει ζημία.
- 237 Η Επιτροπή ζητεί να απορριφθεί ο έβδομος λόγος αναιρέσεως ως αλυσιτελής ή, επικουρικώς, ως αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 238 Από τη σκέψη 218 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ρητώς ότι η προβαλλόμενη ηθική βλάβη και η αιτιώδης συνάφεια εξετάστηκαν ως εκ περισσού από το Γενικό Δικαστήριο, εφόσον το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 217 της αποφάσεως αυτής, ότι ο J. Dalli δεν απέδειξε την ύπαρξη παράνομης συμπεριφοράς της OLAF ή της Επιτροπής.
- 239 Δεδομένου ότι ο πρώτος έως και ο έκτος λόγος της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως απορρίφθηκαν, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο J. Dalli δεν αμφισβήτησε λυσιτελώς τη διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 217 της εν λόγω αποφάσεως.
- 240 Επιπλέον, από τη νομολογία του Δικαστηρίου που παρατίθεται στη σκέψη 42 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι, όταν δεν αποδεικνύεται ότι μπορεί να προσαφθεί σε θεσμικό όργανο της Ένωσης παράνομη συμπεριφορά, η αγωγή αποζημιώσεως πρέπει να απορρίπτεται στο σύνολό της, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστεί το υποστατό της ζημίας ή η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς του οργάνου αυτού και της προβαλλόμενης ζημίας.
- 241 Επομένως, ο έβδομος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής, κατ' εφαρμογήν της νομολογίας του Δικαστηρίου που μνημονεύθηκε στη σκέψη 103 της παρούσας αποφάσεως, καθόσον αφορά επάλληλες αιτιολογίες του Γενικού Δικαστηρίου.
- 242 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ²⁴³ Δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαινεται επί των δικαστικών εξόδων.
- ²⁴⁴ Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού αυτού, το οποίο εφαρμόζεται στη διαδικασία αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του ίδιου Κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- ²⁴⁵ Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε να καταδικαστεί ο J. Dalli στα δικαστικά έξοδα και ο τελευταίος ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί, πέραν των δικαστικών εξόδων του, και στα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.**
- 2) Καταδικάζει τον John Dalli πέραν των δικαστικών εξόδων του και στα δικαστικά έξοδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.**

(υπογραφές)